National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4
National Library
Bibliothèque Nationale
NEWSPAPER DIVISION
DIVISION DES JOURNAUX

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Second class mail registration number — 1089.

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 57 (3074) XXXIII aastakäik | Teisipäeval, 31. juulil 1984 — Tuesday, July 31, 1984 | Üksiknumbri hind 70 centi

Weinberger ründas Kongressi sõjalist uurimust

USA kaitsejõudude raporti avaldamine põhjustab vastuväiteid

WASHINGTON — USA kaitseminister Caspar W. Weinberger väitis, et Kongressi kaitseküsimuste alamkomitee on ohustanud USA riiklikku julgeolekut ja mängib poliitilist mängu, avaldades pikema raporti USA sõjalise valmisoleku puudujääkidest.

Sellekohane raport avaldati käes-Carteri valitsuse ajal kui ka nüüd. tes juuli keskel, kus oli öeldud, et USA sõjaline valmisolek on vähenemas ja et USA ei suudaks vastu panna N. Liidule või isegi mõnele nõrgemale sõjalisele jõule.

Weinberger andis pressikonverentsi 23. juulil, kus ta ütles, et on tekkinud küsimuse tõsine ja võimalik, et ohtlik iseloomustus olukorra ebaõiges käsitlemises ja Kongressi tõlgenduse ekslikkuses. Weinberger ütles,

et raport teeb järelduse, et USA sõjajõud oleksid tema sõnaga „madala tasemega", mis võiks ergutada rünnakut USA vastu,

nagu tegi Põhja-Korea Lõuna-Korea vastu 1950. aastal. Kaitseminister ütles, et sellised otsused pole mitte ainult ekslikud, vaid ohtlikult valed.

Alamkomitee esimees J. P. Addabbo kaitses rapordi avaldamist. „See tõstab meie riiklikku julgeolekut, kuna see sunnib valitsust tegema vajalikke samme puuduste parandamiseks. Valitsus kulutab oma raha vale kohal". Esimees ütles veel, et Pentagon ise vaatas rapordi üle ja „puhastas" selle enne avaldamist informatsioonist, mis võinuks kahjustada riiklikku julgeolekut.

Weinberger väitis vastu „ebakorrektseile väljendusile", mis on mõnel põhjusel ilmunud praegusel kriitilisel ajal ja poliitilisel aastal.

Seda raporti arvestades kuulutasid demokraadid oma konverentsil et sõjalised kulutused on nende valimiskampaaniasse sisse võetud.

Kaitseminister märkis selle juurde, et demokraatide kontrolli all olnud Kongress on mitmel viisil astunud samme kaitsekulude vajaduste elimineerimiseks või vähendamiseks, nii 1970-ndail aastail olevat suvel. Seda kirjeldati uudis-

Addabbo vastas kaitseministrile, et see uurimus oli tehtud koos vanemate demokraatide liikmetega Kongressi alamkomitees, samuti tema ja vanemate republikaanide liikmete poolt.

Ta lisas veelgi, et rapordi avaldamine ei sündinud siiski täiesti kõigi alamkomitee liikmete täielikul toetusel.

Ta rõhutas, et uurimiskomitee koosseis oli iseseisev ega polnud mitte mõeldud poliitilisena. Nõu sellekohaseks uurimiseks tehti juba Kongressi alamkomitee poolt 1982. a. märtsis ja 1983. a. septembris. Nad küsitlesid sõjaväe kõrgemaid juhte Washingtonis, kogu riigis asuvais baasides ja kõiki USA kõrgemaid väejuhte välisriikides.

Raport, mis on neljas köites, kokku 376 lehekülge, oli antud juba möödunud novembris Pentagonile kommentaaride tegemiseks. Ilma eelse reklaamita avaldati komitee töötulemus trükituna, mis sisaldas ka Pentagoni vastuse. Selletõttu on ka andmed, millest rapordi koostajad oma järelduse tegid, kuigi mitte spetsiaalselt kinnitatud, siiski õiged, kinnitas nüüd ka Weinberger.

Pentagoni kommentaarides oli märgitud, et uurimus tõi esile USA armees pikemat aega olnud puudusi,

mis praegune valitsus päris eelmiselt ja on nüüd innukalt püüdnud olukorda parandada.

Weinberger ütles, et on tähtis, et rahvas USA-s ja ka kogu maailmas mitte ei saaks mingit valeinformatsiooni või väärmuljet, nagu ilmneks USA kaitsevalmiduse parandamisel puudusi, mis madaldaks USA sõjajõudude võitlusvõimet.

On fakt, et USA kaitsevalmidus paraneks kogu aeg, kui Kongress laseks vabaks soovitud summad. Kaitsekulude vähendamine 1983. a. eelarves oli 20,3 miljardit dollarit vähem summast, mis oli vajalik.

USA Kaitseministeeriumi esindaja M. I. Burih kritiseeris uurimuse väljaandmist,

kuna see on juba iganenud ega kajasta praegust valmisolekut, sellepärast pole ajakirjandusel üldse õigust seda uudisena võtta.

Uurimus on siiski ulatuslikum sellesarnane, mis kunagi avalikuks tehtud.

Väljaandes on siiski andmeid, mis täiesti ei toeta kaitsejõudude suurenevat valmisolekut. Näiteks on suurenenud ainult laevastikus „auruall-oleku" päevad ja lennuväes lennutunnid pärast 1981. aastat. Armee treeningupäevad on jäänud samaks, kuid armee lennutunnid, laevastiku lennutunnid ja Marina Corps treeningupäevad on koguni vähenenud.

Kui neid andmeid näidati kaitseminister Casper Weinbergerile, siis ta ütles, et need on õiged. Ta lisas, et ollakse üle saamas puudusist, aga valitsusel on tosinaid asju korraga teha, nagu hädavajalikum tuumarelvastuse uuendamine.

Enne Esto-Visiooni algust kohtusid rahvatantsulavastuse juht Härnald Toomsalu ja võimlemislavastuse juht Evelyn Koop Ontario peaministri William Davisega, kes oli sündmuse aupatrooniks.

Foto: Vaba Eestlane

N. Liidu ettepanek läbirääkimisteks

MOSKVA — N. Liit tegi teatavaks, et nad tegid USA-le ettepaneku, et mõlemad pooled avaldaksid ühise avaldise näitamaks nende valmisolekut tõsisteks läbirääkimisteks maailmaruumi relvade keelustamiseks. USA valitsuse ametnik ütles, et Washingtoni vastus võivat näidata, kas nad võtavad tõsiselt N. Liidu pakkumist läbirääkimisteks eeloleval septembrikuul või nad kavatsevad jätkata „petlikku mängu" selle küsimuse ümber.

Iraanis uusi hukkamisi

PARIIS — Üks grupp iraani pagulasi, kes on opositsioonis ajatollah Khomeini valitsusega, on öelnud, et endine Iraani jalgpallimeeskonna kapten koos 40-e teisega hukati juuli keskpaiku Evin vanglas Teheranis. Grupp ütles, et nad on need andmed saanud Iraanist usaldusväärseist allikaist.

Luteri Maailmaliidu konverents Ungaris

BUDAPEST — Internatsionaalne Luteri Kirikute Maailmaliidu kongress, mis kohtus esimest korda kommunistlikus riigis, alustas formaalset arutlust maailmarahu, rassismi ja inimõiguste üle. Konverents kestab kaks nädalat. Luteri Maailmaliit on kaalutlemas ettepanekut, kas heita välja liidust kaht Lõuna-Aafrika luteri kirikut. Kogu liit koosteb 97 kirikust üle maailma.

Luteri Maailmaliidu kokkutulek peetakse iga kuue aasta järele. See avati pühapäeval, 22. juulil jumalateenistusega, millest üle 10000 osa võtsid ja mis anti üle ka Ungari televisioonisaates. Ungaris on 430.000 luterlast.

Venelased alandasid õlihinda

ROTTERDAM — N. Liit, maailma suurim õliprodutseerija, on pakkunud „ajutist" õlihinna alandamist $1.50 vaadilt esimese lasuna maailma õlihinnale, millele võiks järgneda maailma ulatusega õlihindade alandamise sõda, kuna maailmas toodetakse praegu rohkem õli, kui suudetakse tarbida. Õlimüüjad arvavad, et N. Liidule võiks koheselt järgneda Kairo.

N. Liidu hinnaalandus hakkab kehtima käesoleva nädala keskel ja viib Uurali toorõli hinna Euroopas $27.50 vaadile. N. Liit on oma kauaaegseile ostjaile hinnaalandusest juba teatanud.

Selle sammuga on avaldatud survet Inglismaa õlikompaniile,

et see alandaks oma Põhjamerest saadava õli hinda.

Nende hind on olnud umbes $3.00 alla $30.00 ametlikku hinda mittelepingulistele ostjatele.

Ka Iraan on pakkunud hinnaalandust $3.00 vaadilt, juba mitmel nädalal, kuna sõjariski tõttu jäid ostjad eemale. Teine õlimaa, keda ähvardab N. Liidu hinnaalandus on Nigeeria, kel on OPEC-maadest raskeim majanduslik olukord.

Norra riiklik õlitööstus Statoil ütles,

et meil pole kohest plaani oma toorõli hinna alandamiseks

ja ootavad kuidas Inglismaa võiks sellele reageerida.

ESTO'84 TORONTO 150

ESTO KONTOR AVATUD
esmasp. ja neljap. kell 2—8.30 p.l.
Suletud Civic Holidayl, 6. augustil

Mälestusesemed müügil
Eesti lippude tellimine ja
tellitud lippude kätte saamine

XXIII olümpiamängud avati

Hollywoodi stiilis lavastust jälgis 93 000 inimest — Eestlasi olümpiamängudel

LOS ANGELES — Hollywoodi stiilis avatseremooniaga avati möödunud laupäeval Los Angeleses XXIII olümpiamängud. 93 000-kohaline staadion oli viimase kohani täis ja piletihinnad tõusid mustal turul kuni $300-ni. Kolmetunnilise tseremoonia alul oli 45-minutiline kultuuriline kava, kus oli rakendatud 150 trompetimängijat, 7755-liikmeline marssiv orkester ja lähemale sada pianisti, kes 84-l klaveril mängisid Gershwini „Rhapsody in Blue". Eriti imponeerivad olid liikumise variatsioonid, mis suure kiirusega ja sujuvalt vormusid, olles väga leidlikud ja viimistletud.

Pärast 139 riigi sportlaste defileed, kus suurimaks meeskonnaks oli USA ja teine Kanada, anti eriline aplaus esmakordselt esinevale Hiina arvukale meeskonnale ja kommunistlikust blokist N. Liidu korralduse vastu tulnud Rumeeniale; päev varem anti Rumeenia esindajale, kunagisele olümpiakulla võitjale Nadja Comaneccile erilise austuse märgiks olümpiamotiiviga rätik.

Osavõtvate maade hulgas oli ka sõjajalul olev Iraak, sõjas kannatada saanud Liibanon ja kodusõjas kannatav Nikaraagua, kes hiliseema pidustuse ajal kõik ühendasid käed sõpruse ja sportlikus rahvaid ühendavas vaimus.

Pärast USA olümpiakomitee esimehe P. Ueberrothi sõnavõttu, kus ta tõi esile Lõuna-Kalifornia elanikke eeltööde tegijate osas, kõneles IOC president J. A. Samaranchi,

mille järele USA president Ronald Reagan ülemises kuulikindlast klaasist eraldatud ruumis avas kell 10.22 ametlikult olümpiamängud ja soovis neile edukat kordamineku.

Üllatusena hoiti saladuses, kes sportlasist toob staadionile olümpiatule. Selleks osutus Jesse Owensi, Berliini mitmekordse kuldmedalimehe tütretütar Gina Hemphill, kes jooksis tõrvikuga ümber staadioni jooksuraja ja andis selle üle 1960. a. USA olümpiamängude kümnevõistlejale, kuldmedalivõitjale Rafer Johnsonile, kes süütas tule, mis läbis enne tulekoldesse jõudmist olümpirõngad. Tule süütamisele järgnes 2500 sümboolse rahavuvi lahti laskmine.

Olümpiavande ajal kaotas USA tõkkejooksja Edwin Moses kahel korral oma teksti, aga võttis seda huumoriga ja jõudis siiski lõpuni kolmandal katsel.

Väga imposantne oli kui 93000 pealtvaatajat tõstsid oma istme all oleva plastikplaadi ja moodustasid neid ülal hoides enam kui 80 osavõtva riigi lipud.

Avatseremooniat anti televisiooni kaudu üle 140 riigis 2,5 miljardile inimesele, mida kõikjal heatahtlikult vastu võeti, ainult Kuuba ütles, et kava olnud igavavõitu ja Moskva oma olnud parem.

Selle suurepärase sündmuse meeleolekuse juures olid need 15 riiki peaaegu unustatud, kes Moskva survel boikoteerisid mänge.

Neid tuletas meelde siiski IOC president J. A. Samaranch, kes ütles oma sõnavõtus, et „meie mõtted lähevad ka nende sportlaste juurde, kel polnud võimalusi meiega ühineda". Samast vaimust oli kantud ka Rumeenia meeskonnale antud püstiseisev aplaus.

Kanada 426-liikmelise meeskonna eel kandis lippu Kanada ujuja, maailmarekordimees Alex Bauman; kokku korraldajatega on Kanada meeskonnas 438 sportlast ja 165 ametnikku ning treenerit. Kanada meeskonda kuulub sportlasena ujuja Cindy Õunpuu, naiste jalgratturite treeneri ja mänedzherina Martin Vellend ja purjetamistreenerina Robert Muru. On teada, et Idla-Girls grupis, kel on ettenähtud esinemine olümpiamängude kultuuritegevuses, on üheks võimlejaks Leena Parik.

Olümpiatule süütamisele järgnenud rahvuste pidustusel, kus olid osavõtjaiks võistlevate maade esindajad rahvarõivais

ja millele olid alul kutsutud ka balti ja ukraina rahvatantsijad, kuid kellele siis ära öeldi ja asi oli kohtus veel avamisele eelseil päevadel.

Nende esinemise võimaluse üle ei saanud selgust, kas nad said sellele kaasa elada. Kaamerameeste huvi näis püsivat havailastel õleseelikuil. Kord näis nagu midagi vilksatavat eesti rahvarõiva sarnast, kuid see võis olla ka soomlaste oma, kes võtsid osa rahvuste pidustusest.

Olümpiamängude eel juhtus raske õnnetus, mis oli küll väljaspool sportlaskonda, kui üks noor mees sõitis oma autoga olümpiaküla juures rahvarohkele kõnniteele, surmates ühe teismelise tütarlapse ja vigastas 54 inimest; mees arreteeriti ja teda süüdistatakse mõrvas. Ta oli just katseajal möödunud aastal sooritatud sissemurru pärast ja oli kandnud politseile viha.

Los Angeles on pidustuse ajal väga kallis linn. Olümpiastaadioni lähedal maksab parkimine $350 päevas; avatseremoonia ajal lähedasel parkimisplatsil $100 neljatunnilise aja eest.

Pühapäeva hommikul algasid juba võistlused ujumises, korvpallis, jalgrattasõidus ja meeste võimlemises.

Esimese kaksikvõidu saavutasid ameeriklannad jalgrattasõidus, tulles 70,2 km pikkusel distantsil esimesele ja teisele kohale,

kuid olid ka esimesed, kes sel olümpiamängude kavas esmakordselt olnud alal võitjaina spordiajalukku lähevad. Pärastlõunal oli meeste 190 km pikkune jalgrattasõidu võistlus, kus kanadalane Steve Bauer vaid jalgrattapikkusega kaotas kuldmedali ameeriklasele.

Afganistani partisanid vajavad relvi

Afgaanide partisanide juht ütles esmaspäeval, 23. juulil, et Afganistanis on nüüd suurem koostöö mitmesuguste nõukogudevastaste gruppide vahel, kuid tegevust pidurdab relvade, laskemoona ja põhilise varustuse puudus, et rünnata N. Liidu tugipunkte võtmepositsioonides olevais linnades. Ka püüab N. Liit formeerida afgaanidest koosnevat armeed vastupanuliikumise vastu võitlemiseks, kuid see pole seni õnnestunud. Partisanide juht ütles, et kuigi on saadud nõukogude relvi ja muid sõjamaterjale, kaasaarvatud tankid, on neil suur puudus siiski laskemoonast.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $51.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $65.—, poolaastas $35.— ja veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 70 c. — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD üks toll ühel veerul: kuulutuste küljel $4.75, tekstis $5.—, esiküljel $5.50

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

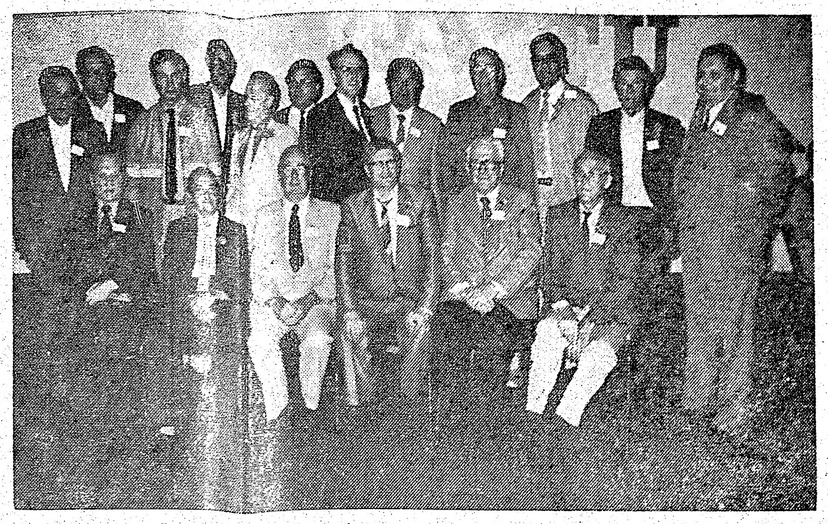

Saksamaalt tulnud sõjavigastatuile korraldati saabumise järel koosviibimine Tartu College'i ruumes. Pildil esireas vasakult Arnold Mäesalu, Villu Laidsaar, Valdek Raiend, Edg. Bergens, Hardu Liivak ja Albert Pruul; seisavad Arthur Rohumees, Alfred Rosenberg, Eldur Nurmik, Herbert Rannajõe, Gustav Kepp, Voldemar Puidak, Lembit Veskimägi, Osvald Veskioja, Alfred Raivas, Johannes Nassar, Henno Kriis ja Endel Oraste. Foto: H. Trummer

Kommentaar

Kuuest raamatust

Mingi kokkusattumise tõttu on just viimastel aastatel ilmunud raamatuid väljaspool kindlakskujunenud kirjastusi, mis valgustavad meie ajalugu, aga ka viimasel ajal ilmnenud sündmusi ning olukorda kodumaal. Need on üksikisikute uurimused ja mõned otse imetlusväärsed oma sisukusega.

Väljaspoole eesti ühiskonda, aga ka meie noortele kergemini loetavaks on saanud erimeelse Jüri Kuke märtriteekonda kirjeldav prof. Rein Taagepera äsjailmunud teos „Softening without liberalization in the Soviet Union: The Case of Jüri Kukk" (University Press of America). 10 pluss 244 tiheda laoga leheküljel kirjeldatakse eesti teadlase elukäiku, mis on üksikisiku rõhumise juhtum nõukogude ühiskonnas. Ta lapsepõlv oli Stalini ajal, ta oli andekas õpilane, keemik, kes ühines parteiga ja siis pärast välismaal olekut järgnes kogu karjääri kokkuvarisemine ja surm vangistuses. Nende sündmuste taustal tõuseb markantselt esile N. Liidu diktatuurriik oma halastamatusega.

Eelmise aasta teisel poolel ilmus Alex Militsa „Kommentaarid" (EMP ja Välis-Eesti). Teos on vaba eesti raamatu temaatilises maailmas erakordne. Kui läänemaailmas kogeme iga päev informatsioonitulva, mis jõuab inimesteni elektroonilise meedia või ajakirjanduse kaudu, kuid need on enamuses suunatud teisele publikule kui eestlased. Autor on neid kommentaare suunanud teoses eestlastele. Eesti Raadio Stokholmis, kus kolm korda nädalas lähevad eetrisse tunniajalised saated, mis kuuldavad Suur-Stokholmi piirkonnas. Soovidele, et need tänapäeva analüüsivad kommentaarid jõuaksid ka mujal olevaile eestlasile, on autor teosesse paigutanud oma kroonikamaterjali viimase paari aasta produktsioonist. „Nagu isamaaline ja kommunismivastane, vabadust ja demokraatiat nõudev, eesti kultuuri elujõudu õhutav ja innustav programmiseeria kulgeb raamatu tekst üle lugeja ekraani". Raamat on heaks teejuhiks tänapäeva komplitseeritud maailmas.

Kolmandaks samasse zhanri kuuluvaks teoseks on Agu Kriisa „Okupeeritud Eesti — nii nagu ta on". Eesti Vabadusliidu väljaanne on hädavajalik teos kodumaa olukorra üle, hõlmates sõjajärgsete aastate sündmusi ja praegust ühiskondlikku elu. Praeguse olukorra kohta on olemas palju materjali, aastatega on kogutud andmeid ja tähelepanekuid nii Eestist välja pääsenute kui ka kodumaad külastanute käest. Sellise raamatu koostamine on nõudnud palju aega ja tööd. Teosele on lisadena antud Ribbentrop-Molotovi pakt, apellid kodumaalt välisriikidele ja muid dokumente. Teos kavatsetatakse välja anda ka inglis- ja rootsikeelses tõlkes, olles sellisena heaks informatsiooniallikaks meist huvitatud võõrastele, kui ka meile enestele käepäraseks käsiraamatuks.

Nende juurde kuulub veel Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskuse väljaanne „Mart Niklus, Jüri Kukk. Kaks kes ei alistunud". Teoses tuuakse esile kahe nõukogude julgeolekuorgani survet ja okupatsioonikohtute karistust kartmata mehe vastuhakk vägivaldseile anastajaile. Kuid selle kõrval tulevad esile ka tuhanded teised, kes on kaotanud oma elu Siberi tundmatuis haudades või kannavad karistust sunnitööl aagreis ja vaimuhaiglais. Raamat on seadnud enesele ülesandeks kirjeldada kahe eesti vabadusvõitleja ja inimõiguslase kannatusi, et nende kaudu isikupärasemalt ja otse kaasakiskuvana lähendada kogu kodumaal olevate eestlaste elu.

Viimastena võiks veel märkida uuemaid. Sirje Sinilinnu raamatuid. Eestikeelsel on pealkirjaks „Mõningatest rahvuspoliitika aspektidest" (Eesti Rahvusfond, Stokholm). Selles antakse ülevaade Eesti riigist ja riiklusest, rahvastiku minevikust, olevikust ja tulevikust, keelest, majandusest ja kultuurist, rahvuslikust teadvusest, ..internatsionalistlikust kasvatus-

(Järg lk. 8)

Õhuaugud Varssavi Pakti armees

Läänemaailma sõjalised asjatundjad avaldavad sageli andmeid ja kalkulatsioone Varssavi Pakti riikide relvastuse ja sõjalise tugevuse kohta. Andmete esitamisel opereeritakse alati nii relvastuse kui ka sõdurite arvu üleslugemisega ja sellest kaugeleulatuvate järelduste tegemisega. Tavalise hindamise süsteemi alusel räägitakse Vene ja Ida-Euroopa kommunistlike riikide diviiside, tankide, lennukite, kahurite, rakettide ja tuumarelvade arvust ning kokkuvõtete tegemisel jõutakse alati otsusele, et Moskva käsutuses on võimaliku sõja korral palju suuremad sõjalised jõud kui NATO ülemjuhatusel.

Kuid nüüd on Kanada kaitseministeeriumi uurimisasutus tulnud välja kaugeleulatuva teooriaga, et punadiviiside võimsus ei seisa mobiliseeritud sõdurite arvus ja tuhandetes tankides ja lennukites, vaid oleneb suurel määral võitlejate hoiakust ja meelsusest. See teooria ei ole täielikult uus, kuna üldise suure mitme riigi sõduritest kokkumonteeritud punaarmee löögijõu suhtes tekkisid kahtlused juba 1955. aastal, kui Moskva rajas Varssavi Pakti, surudes oma ülemjuhatuse alla ka Ida-Saksamaa, Poola, Ungari, Tshehhoslovakkia, Rumeenia ja Bulgaaria sõjajõud. Need kahtlused on suurenenud viimase kahe aasta jooksul, kuna N. Liit on hakanud Ida-Saksamaale suunduvaid varustusteid organiseerima ümber Poola territooriumi, millest võib järeldada ainult üht: Kremlis ei usaldata pärast Solidaarsuse esile kerkimist enam Poolat.

Kanada riigikaitse sulas teatavasti eelmise peaministri Pierre Trudeau ajal silmatorkavalt kokku ja teised NATO riigid tegid suuri pingutusi pilkava naeratuse varjamiseks, kui nad kõnelesid Kanada sõjaväest ja ainult vahtkonna vahetuseks piisavatest kanada sõduritest. Asjasele Kanada kaitseministeeriumi uurimusele pühendatakse NATO ringkondades, eriti aga Ühendriikide sõjaväelistes ringkondades siiski suurt tähelepanu, kuna uurimistöö baseerub hoolikalt kogutud andmetele ja informatsioonile, mille suhtes ei tohiks kahtlust olla.

Kanadalaste analüüsi kõige tähtsamaks järeldueks peetakse fakti, et kuigi Ida-Euroopa riikide kommunistlike armeede ohvitserid on teinud vene nõuandjate ja lektorite järelvalve all ning nende näpunäidete järele 30 aastat pidevalt ja väsimatult tööd ühise suure punaarmee moodustamiseks ja Ida-Euroopa riikide sõduritele kommunistliku doktrinarismi sissepookimiseks, ei ole see õnnestunud. Varssavi Pakti 1,1 miljoni suurune ühisarmee ei ole kaugeltki selline lojaalne võitlusüksus nagu seda üldiselt arvatakse, vaid seal võivad üksikute väeosade juures lõkkele süüa rahvuslikud ambitsioonid ja venevastane meeleolu, mis võib lõppeda Moskvale väga kurvalt.

Uurimuse üheks järelduseks on arvamine, et Varssavi Pakti riikide ühine armee on NATO riikidele kõige ohtlikum võimaliku sõja esimestel päevadel, kui Kremli kontrolli all olevad ülemjuhatusel õnnestub oma rünnakkiiludega edasi tungida ja edu saavutada. Niipea aga, kui NATO üksuste vastupanu tugevamaks muutub ja punaarmee rünnak takerdub, algab Varssavi Pakti üksuste lagunemine. Ja kui NATO üksused oma vasturünnakutega tungivad kommunistlike Ida-Euroopa riikide aladele, variseva sealsed kommunistlikud rezhiimid kokku, mille tagajärjeks on tugev sõjaline surve N. Venemaa läänepiirkondadele.

Kanada analüüs käsitab üksikasjaliselt ka neid meetodeid, mida kasutavad venelased oma liitlaste kontrollimiseks ja Moskva põidla all hoidmiseks. Loomulikult pannakse sealjuures erilist rõhku Ida-Euroopa riikide sõjaväeüksuste silmaspidamisele ja nende tükeldamisele vastavalt venelaste huvidele ja eesmärkidele. Nii näiteks kuuluvad Ida-Euroopa riikide eliitväeosad — soomusüksused, lennuvägi jne. — täielikult venelaste kontrolli ja juhtimise alla. Paljud satelliitriikide maaväeüksused kititakse vene üksustega kokku sel teel, et korraldatakse neile ühiseid õppusi ja manöövreid „vennalike" vene punaarmee üksustega. Kuid Moskva ei kontrolli mitte ainult Ida-Euroopa sõjavägede elavat jõudu vaid ka relvastust, hoolitsedes selle eest, et ükski riik ei produtseeriks ise nii palju relvi, et ta suudaks nendega kogu oma sõjaväe varustada.

N. Venemaa on ilmselt väga hästi teadlik satelliitriikide sõdurite hulgas valitsevatest meeleoludest, kuna kõik sõjaväeosad on paksult vürtsitatud poliitiliste ohvitseridega ja sõjaväe luureasutuste agentidega, kellede kõrvad on alati kikkis sõdurite väljenduste ja arvamiste registreerimiseks. Umbusaldus sõjaväeteenistusesse võetud noorte meeste vastu on niivõrd suur, et Moskva paneb erilist rõhku satelliitriikide ohvitseride väljaõppele vene nõuandjate ja ohvitseride juhtimisel. Kõik Ida-Euroopa riikidest pärit ohvitserid, kes taotlevad ülendusi, peavad oskama vene keelt ning kõrgemate aukraadide poole pürgivad ohvitserid on sunnitud lõpetama vene sõjakooli, saades vastava soovituse kohalikelt parteivõimudelt.

Vene politrukid ei ole suutnud siiski võrdselt kõigi satelliitriikide sõjalisi jõudusid tasalülitada. Kuuest Ida-Euroopa kommunistlikust riigist on Rumeenia sõjavägi kõige iseseisvam. Kuid kõige paremini treenitud on Ida-Saksamaa 116.000 meheline armee, keda venelased aga kõige vähem usaldavad. Keegi ei ole võimeline garanteerima, et Ida-Saksamaa armee ei ühine sõja korral Lääne-Saksamaa armeega ning ei pööra oma rünnaksuundi ida poole.

„Igal koeral oma kirbud," ütleb eesti vanasõna. Ka punaarmee juhtidel ja poliitbüroo meestel on oma kirbud, mis ei anna neile unerahu.

K.A.

Neljas Ülemaailmne Eesti Naiskongress

Kümme käsku veelgi hädavajalikud kasvatuse alustugedena

Toronto Eesti Naiseltsi algatusel ja korraldusel sai teoks ESTO-84 ajal Neljas Ülemaailmne Eesti Naiskongress, mis toimus Royal York Hotellis 11. juuli hommikul. Kongressil esitati rida sisukaid referaate ning imetleti TENS-i käsitööringi poolt väljapandud näitust.

Avasõnad ütles kongressi juhataja Henny Aruja, millele järgnes TENS-i kauaaegse esinaise Helio Noveki tervitus, kus ta märkis, et eesti ühiskonna ja eestluse aluseks on eestimeelne kodu, milline hoiab me rahvuslikku vaimu ja mille keskseks kujuks on eesti ema oma rahvusliku uhkuse ja esivanemate pärandi hoidjana. Ta märkis, et kongress on planeeritud ja ette valmistatud andmaks praktilisi näpunäiteid ja ideid eestluse säilitamiseks erinevates maades ja erinevates olukordades, et eesti naine ei väsiks hoidmast eesti elulõnga. Tervitusi tõid veel Erna Klemmer Rootsist naisajakirja ‚Triinu' asutaja Veera Poska-Grünthali nimel, Johanna Kase USA Balti Naisliidu poolt ning Juta Kurman.

Kongressi avakõne pidas Ellen Martens, kes andis ülevaate toimunud naiskongresside kohta ja eesti naisliikumise kohta tervikuna. Ta rääkis ka eesti kodust, perekonnast, autoriteedi osast kasvatuses ja moraalse kasvatuse vajadusest. ‚Kümme käsku' oleksid hädavajalikud kasvatuse alusteod.

Nii märkis ta: Ometi ei leia ma lühemaid ja paremaid eetilise kasvatuse alussambaid ja elutõdede tundmaõppimise vahendeid kui ‚Kümme käsku' ning tõi näiteid.

Ta tiivustas elult nükkeid saanuid uutele tegudele ‚Kalevipoja' Linda kombel, kes ei jäänud igaveseks Vana-Kalevit taga nutma, vaid asus varmalt ootavate töödе kallale ning kasvatas poegadest kangelased.

Malle Laansoo rääkis ‚Triinu' tegevtoimetajana (‚Triinut' antakse välja küll Torontos, kuid peatoimetaja Veera Poska-Grünthal asub Rootsis) eesti naisteajakirjade ajaloost ning ajakirja olevikust ja tulevikust. Ta oli valmistanud ette ankeedi ‚Triinu' välimuse, sisu ja sihtide selgitamiseks ning lootis ankeedi abil saada vastust nii mõnelegi kipitavale küsimusele, kuid nähtavasti ei lasknud peokihk mõtetel paberile rännata ja vastuseid tuli tagasi loodetust vähem. Ta pani kuulajaile südamele, et eestlane oma kirjasõnaga mõjtlikult ümber käiks ja ütleks oma arvamuse trükitava kohta ning teeks oma ettepanekud. Edukas ajakirja toimetamine eeldab lugeja arvamuse teadmist.

Hillevi Obet käsitles oma ettekandes eesti keele õpetamist videofilmide abil, Tiiu Salasoo arutles eesti keele kaugõppimise võimalusi ja kutsus entusiaste kaasa lööma materjalide valmistamisele.

Mai Raud manitses kuulajaid tõsiselt mõtlema eesti rahvakultuuri säilitamisele ja noorte järelkasvule, Endla Kannel rääkis kodust kui kasvatuse kantsist, Talvi Maimetsa murelapseks oli moraalselt laostuva ühiskonna mõjud laste kasvatamisele.

Viimasele otse kui täienduseks oli Ellen Leivati ettekanne laste seksuaalsest kuritarvitamisest ning Reet Roman lahkas töötava üksikema kohustuste- ja vastutusrikka elu argipäeva ja Maria Noolandi tõi oma ettekandes valgust naise õiguslikku seisukorda perekonnas lahutuse puhul. Ettekannete osa lõppes Erna Klemmeri ettekandega rahvariide väärikast kandmisest ja valmistamisest.

Kongress jätkus peale maitsvat lõunasööki diskussiooni ja soovituste vastuvõtmisega. Viimast osa juhatas Tiiu Kroll-Simmul. Kohvitassi ja sõprade keskel jätkus aga arutlust ja mõttevahetust veel kauaks peale ametliku osa lõppu. Viimane sõna oli aga Hilja Aunal, kes oli korraldanud TENS-i käsitööringi juhatajana meeldiva näituse ringi liikmete viimase aja töödest. Tal tuli vastata küsimustele, anda näpunäiteid, soovitusi ja seletusi. Mitmetes tehnikates nõelatöö kutsus järgi tegema.

TEISED LEHED:

Brian alahindas

Toronto soome ajaleht „Vapaa Sana" kirjutab kahe-leheküljelises „Eestiläinen unelma elää" (Eestlaste unistus elab) eestlastest maailmas ja nende äsjasest vabadusdemonstratsioonist, öeldes Brian Mulroney kõne kohta:

„Eestlased Kanadas on põhimõtteliselt olnud konservatiivide partei pooldajad. Sel põhjusel oli kõnelejaks kutsutud peaministri kandidaat Brian Mulroney, kes sellega alustas Torontos oma valimiskampaaniat.

Brian ja Mila tõid Nathan Philips väljakule ka TV-kaamerad ja päevalehtede fotograafid, kes filme säästes ootasid ainult Mulroney esilemarssi. Rutuga pidas peaministri kandidaat, eestlaste sõbralikkusest teadlik olles üldpinnalise nõukogudevastase kõne. Mulroney kõne oli ilmselt kirjutatud ükskõik missugusele „vangistatud rahvale" pidamiseks sellele sarnanevas olukorras. Ta rääkis Kennedyst, Hrushtshovist, Diefenbakerist, Afganistanist, Berliinist ja meenutas nimetada nõukogude protesti, kui ta kõneles ukrainlasile Montrealis. Eestlasist mitte sõnagi.

Mulroney või tema abilised võinuks enne kohalemarssi lugeda ESTO-84 pressiinformatsiooni, kus mainiti mh., et enamus eestlasist on luterlased. Nii Mulroney võinuks vältida juhmistumist, katsudes kahel korral eestlaste rõõmuks pakkuda paavsti ülla tulekut.

Eesti kultuuri nurgakivi on alati olnud geograafiliselt kui ka kultuuriliselt eraldatud Ida-Euroopa slaavimaadest, kuhu Mulroney neid nüüd hetkega paigutas.

Toronto CBC-TV-jaam pidas eestlaste reaktsiooni Mulroney kõnele heakskiitvaks ja kahjatses ainult, et miljonil eestlasel raudeesriide taga ei olnud võimalust sellist vabadusearmastuse ülistamist kuulata".

Saksamaal diskuteeriti relva-SS küsimusi

Kui Saksamaal televisioonis näidati USA-s vändatud neljaosalist filmi „Holocaust", mis käsitles juutide kannatusi Hitleri-Saksamaal, toimus filmi lõpul avalik diskussioon rahvusvaheliste ajalooprofessoritega. Iisraelist pärit professor mainis sel kohal, et Relva-SS-i ei tohtivat ühte patta heita Hitleri regulaarse SS-iga, kes olid vastutavad juutide tapmise ja muude metsikuste eest. Seejuures tulevat aga võrrelda Relva SS-i tavalise sõjaväeüksusega. Kuid vaatamata sellele ei tee suur osa rahvast ikka veel vahet mõlemate üksuste vahel, eriti noorem generatsioon mitte.

Nüüd ilmus selle kohta selgitav kirjutis nädalalehes „Deutscher Anzeiger", kus muuhulgas öeldud: sõja algul (1939) oli Relva-SS-is 18 000 meest, 1944. a. lõpul aga 910 000, kusjuures 200 000 neist olid välismaalased: lätlased, eestlased, ungarlased, kroaatlased, flaamlased, valloonlased hollandlased, prantslased, norralased taanlased, bulgaarlased, ukrainlased, itaallased, inglased ja isegi hindud, tatarlased, türklased ja araablased.

181 000 Relva-SS meest langes sõjas, 72 000 jäid kadunuks. Relva-SS-i üldkaotus oli seega 28 protsenti. Argument, Relva-SS olevat olnud natside rezhiimist kasusaajad, on täiesti väär. Frondisõdurid pole mitte kusagil maailmas ühe rezhiimi kasusaajad olnud.

Õnnetuseks tunnistati neid siiski Nürnbergi kohtus „kuritegelikuks organisatsiooniks", ehkki nendel frondil võitlevatel meestel polnud midagi tegemist metsiku terroriga karistuslaagrites. Seda mainis avalikult ka endine saksa liidukantsler Helmut Schmidt.

Vaatamata sellele keeldus Saksa Liiduvabariik neile andmast sõduriõiguslikku võrdsust. Vastavas „traditsiooni-anakeedis" keelati koguni praegusele sõjaväele (Bundeswehrile) nendega avalikku kontakti pidada.

Praegune liidukantsler dr. Kohl ütles aga avalikus diskussioonis Relva-SS-i kohta, et ei tohtivat tolleaegsete 19- kuni 20-aasta vanustele kuni elu lõpuni kainimärki külge pookida. Ilma nende noorteta ei oleks Liiduvabariiki üldse üles ehitada saanud, nentis Kohl. (ER) EPL

VALVEARST NÄDALALÕPUL
4., 5. ja 6. aug.
dr. J. Marley, tel. 921-7777

Balti ajaloolaste kokkutulek Göttingenis

Mai viimasel nädalalõpul leidis Göttingenis aset balti ajaloolaste järjekordne kokkutulek. Selle kavas oli ettekandeid väga mitmetel teemadel — keskajast kuni tänapäevani.

Eriti huvitav oli professor Hain Rebase loeng 1. detsembri 1924. a. mässukatsest Tallinnas, milles ta elavalt valgustas selle nurjunud ettevõtte tagapõhja, motiive, käiku ja järelkaja.

Kongressi korraldajaks on Baltische Historische Kommission, mille liikmeskond koosneb teadlastest elukohaga Saksa Liiduvabariigis. Seekord valiti aga kongressile eelnenud istungil uueks korraliseks liikmeks peaarhivaar dr. Vello Helk Kopenhaagenist, kes seni oli korrespondeeriv liige.

Lugeja kirjutab:

Imetlen ja avaldan tänu

Soovin avaldada oma imetlust ja tänu ESTO-84 korraldajatele igas kategoorias. Oli lihtsalt liigutav ja meeltülendav nii paljudest õnnestunud ettevõtetest koos lahkete, abivalmis ja sõbralikkude kaasmaalastega igast maailmakaarest osa võtta, uhke olles selle toreda eesti rahva liikmena. Minu soov on, et Toronto eestlased ka argipäeval sama heatahtlikkuse omale harjumuseks teevad, üksteise kritiseerimise jätavad ja ühes meeles, ühe grupina, meie kõikide eesmärkide eest võitlevad.

Leida Strauss, Toronto

DR. S. BROGOWSKI
OPTOMETRIST (OPTIK)
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES AVE.
AT HOWARD PARK

Kommentaar

(Algus lk 2)

tööst", sõjaväest, partei rahvuspoliitikast ja assimileerumisest, parteist ja rahvusküsimuse ajaloost. Ligi sajal leheküljel analüüsitakse väga terava pilguga praegust olukorda kodumaal.

Samalt autorilt on ilmunud (jällegi Eesti Rahvusfondi kirjastusel) „Estonia in the Prison of Nations". See on tegelikult eelmise eestikeelse raamatu kokkuvõtlikum ingliskeelne väljaanne, kus võõrastele mõistetavas vormis tuuakse esile eestlaste osa N. Liidu „rahvuste vangistuses". .....

Huvi selliste informatiivset laadi teoste vastu on elavamaks muutunud, nagu üldse huvi kodumaa rangemaks kujunenud olukorra vastu. Ka on etnilise kuuluvuse otsimine äratanud huvi nooremais. Kuulumine ühe vana rahva hulka tõstab eneseteadvust, kuid tekitab küsimusi selle rahva praeguse olukorra üle. Kannatused ja neile tehtud ülekohus langeb nagu kõigile eestlasile, sundides neid midagi kannatavate heaks tegema, kel see võimalik. Need teosed annavad informatsiooni eesti rahvast ja ta saatusest.

Kui väljaandjate eesmärk oli teosed välja anda enne ESTO-84 sündmusi, siis peaks ESTO-84 sündmusilt kaasasaadud rahvuslik vaimustus otse vajalikuks tegema selliste raamtutega lähema tutvumise. Ainult teadlik olles olukorrast, saame sellest teistele rääkida ja maailma avalikkuse ette viia oma kannatava rahva, okupeeritud kodumaa ja allasurutud rahvusliku meelsuse.

H.

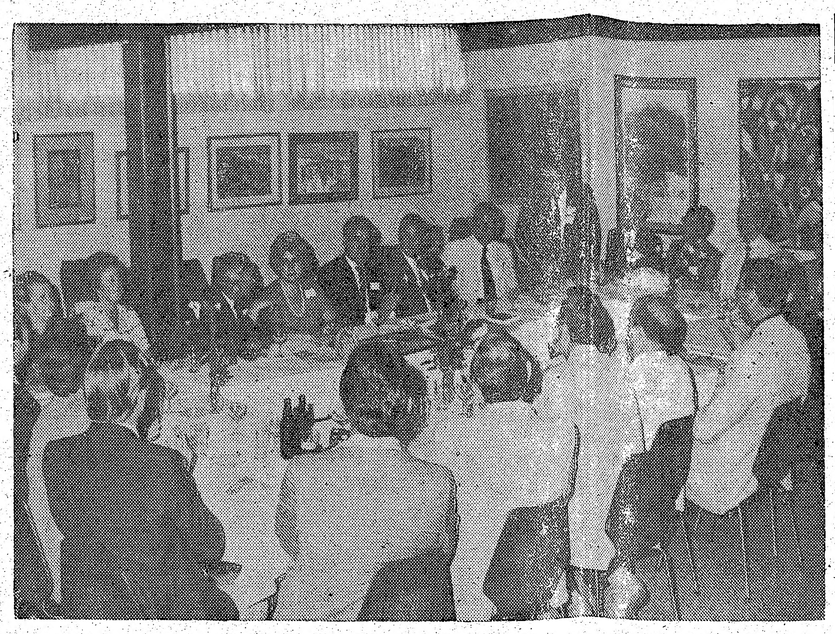

ESTO-nädala puhul kutsus Toronto Eesti Maja juhatus külla kõigi Eesti Majade esindajad. Pildil osavõtjaskond Eesti Maja kohvikus. Foto: Tommy Tomson

Malmötüdrukute edu Rootsis

„Ennekuulmatu edu Malmötüdrukutel. Linna lemmikutel läks kõik korda". Nii algas valitsusleht „Arbetet" oma arvustust pärast Malmötüdrukute järjekordset tegevusaasta lõppesinemist Malmö linnateatris. Nagu varematelgi aastatel oli teater viimse kohani läbimüüdud. Ja publik tundus veelgi rohkem vaimustunud kui tavaliselt. „Õhtust moodustus Malmötüdrukute suur pidu ja kõik kulges perfektselt" kirjutas Arbetet.

Mõni päev pärast esinemist kohtan Malmötüdrukute loojat ja kunstilist juhti Leida Leesmenti ta koduaias. Terve loodus rohetseb ja muidu nii (enese)-kriitiline Leida tundub esinemistega rahul.

— Kaheksateistkümnest numbrist olid vaid kaks täiesti muutmatud ja enne lavastatud, ütleb Leida. Rahvusvaheliselt tuntud koreograaf Gordon Marsh oli näiteks lisanud paar uut tantsupala. Tal on nii suur töökoorem, et sai veeta vaid mõned pühapäevad meiega, aga sellest jätkus. Pärast oli ta iga kord sama üllatunud, et tüdrukud nii kiirelt taipasid ja ta mõtteid läbi viisid.

Tantsupala „Take your seat, please" oli üks mitmetest, mis täisarvulise publiku suure poolehoiu võitis. Samalaadse ovatsiooni tekitasid „Kontrastid", mille Leida komponeeris ESTO-80 jaoks. Kui mul õieti meeles on, esitati seda siis teise nime all, „Vabadus, rõhumine, vabastus". Kavast ja värvide valikust selgus aga ka see kord, et küsimuses oli eestlaste vabadusvõitlus läbi aegade, nagu ka „Arbetet" oma esileheküljel ära märkis.

Laulul ja muusikal on suur osatähtsus Malmötüdrukute esinemistel. Tänavu olid valikrühma viilunud võimlejannad lindistanud laulu väljudes vana piiskop Thomase rootsikeelsest vabadusluuletusest, „Frihet är det bästa ting, som sökas kan all võrlden kring" (Vabadus on parim, mida otsida võid terves maailmas). Malmötüdrukute moodsas variandis kõlas see dzhäzzitaolisena ja seega erakordselt mõjuvana.

Kolmas pala, mis publiku naudingust ohkama pani oli „Virvelvind" (Tormine tuul). Kasutades rootsi helilooja Wilhelm Peterson-Bergeri muusikat tantsisid tüdrukud sini-valgetes rõivastes ja lehvitasid samavärviliste lintidega, interfolieeritud laiade valgete ja punaste lintidega üha kasvavates keeristes.

— Parim etendus, mis Malmötüdrukutel kunagi pakkunud, oli üks sarja lõpp-programmi jaoks. Kui tavaline hinnang pärast esinemist. Sarnaselt väärtustas õhtut Rootsi võimlemisliidu lahkuv kindralsekretär Olof Kihlmark, kes muuseas kirjutas: „Suur tänu jumaliku etenduse eest Malmö linnateatris. Te olete fatastilised. Mind isiklikult rõõmustas eriliselt, et mu viimane külastus enne pensionile minemist võis olla just Malmötüdrukute juurde, kuna olen teie tegevust jälginud läbi aastate suurima huvi ja imetlusega. Viimane esinemine oli mulle seega sobivaks lõpp-punktiks. Leida ja kõikide tüdrukute uskumatu võime end uuendada, alati aga truuks jäädes tugevale alusele, mis juba noorimatele ehitatud, on lihtsalt vaimustav."

Malmötüdrukutel on tänavu 30 aasta juubel. Viimase tegevusaasta jooksul on nad nagu tavaliselt ränanud mööda maailma. Eriti hea meelega mäletab Leida ülekaalukat võitu Iisraeli televisiooni rahvusvahelises võimlemisvõistluses.

Praegu võib tüdrukuid jälgida Rootsi televisioonis, kus nad esinevad programmisarjas „Olympiafrågan" (Olümpiaküsimus). Vinjetis võite näiteks näha eestlannat Helena Tundot. Asja lindistati Malmötüdrukute esinemine selle TV-sarja lõpp-programmi jaoks. Kui seda näidatakse Rootsi televisioonis on paljud tüdrukutest juba Kanadas.

— Me otsustasime lõppeks siiski sõita ESTO-84-st osavõtma, samuti Toronto linna 150. aasta juubelist. ESTO-l esineme 18 võimlejannaga. Ma lähen sinna tütre Tiinaga (kes juba mitu aastat on olnud oma ema peamiseks abiliseks Malmötüdrukute juhtimisel). Tiina tütar Jessica võtab ka ESTO-st osa lasteprogrammis. Mu teine tütar Reet, kes on Kanadas võimlemisõpetaja, käis meil hiljuti Malmös külas ja õpetas Jessicale selle kava ära.

Loota võib, et Malmötüdrukud saavutavad Esto-84-ndal sama suure edu kui Esto-80-l. Ja ehk naudivad neid paljud torontolased samuti nagu enamik skånelasi. Kui Skåne endisele maavanemale Nils Hörjelile hiljuti korraldati uhke lahkumispidu, lasti tal iseendal valida lemmikartistid — ja ta valis Malmötüdrukud.

Leida Leesment on oma võimlejatega teinud parimat reklaami nii oma uuele kodulinnale, Malmöle, kui oma rahvale, nii eestlastele kui rootslastele!

Andres Küng

Balti Päev Canberras

Mai lõpul kogunesid Canberrasse juhtivad Austraalia balti tegelased. Balti Nõukogu Austraalias oli korraldanud Balti Päeva ja sellega ühenduses piduliku õhtusöögi. Kuna aga parlamendi söögisaalis, kus õhtusöök pidi toimuma, streikisid personali liikmed, siis korraldati üritus Canberra Klubis. Päeval peeti omavaheline koosolek Canberra Leedu Klubis, millest võtsid osa esindajad Adelaide'ist, Melbourne'ist, Hobart'ist, Sydney'st ja kohapealt. Peale koosolekut siirduti parlamendi majja, kus delegatsioonid külastasid valitsuse liikmeid, eesotsas peaminister R.J.L. Hawke'iga. Peaministrile tutvustati balti küsimusi, eriti inimõiguste alal.

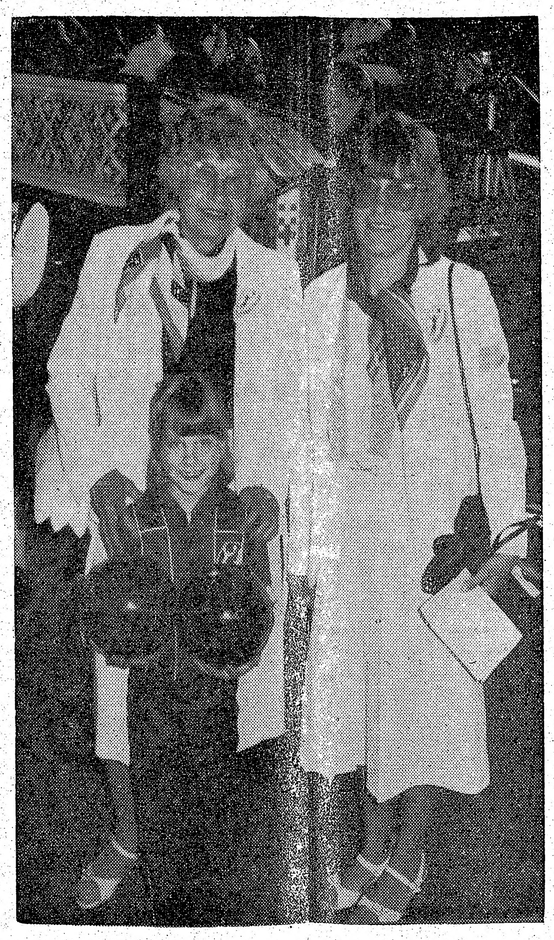

Malmötüdrukute juhid Leida Leesment tütre Tiina ja tütretütre Jessicaga Ontário Place'is ESTO-84 avamispäeval. Foto: Vaba Eestlane

Eesti Vana Tekstiili Näitus ROM'is

ESTO-84 raames toimus meie tekstiilialase vanavara näituse avamine juba 9. juulil Royal Ontario Muuseumi tekstiiliosakonnas. Näituse avas muuseumi direktor doktor James E. Cruise isiklikult, millele järgnes meie aupeakonsul Ilmar Heinsoo lühike sõnavõtt.

Oma sõnavõtus I. Heinsoo märkis, et ühe rahvuse karakteri tundmaõppimiseks on vajalik tundma õppida selle rahva traditsioonilist kunsti ja käsitööd. Rahva kannatus ja valu, ta õnn ja rõõm — rahva tunded on kootud ta rõivaste kangasse ja lõigatud ta tööriistade kaunistusse ning tikitud ta pidurõivaste mustreisse. Ta märkis ka, et avatav väike, kuid esinduslik näitus on just selline, mis laseb vaatajal saada pildi me väikesest, kuid sitkest rahvast, milline on pidanud üle elama palju torme Balti mere ääres. See näitus oli kui tõend muulastele, et me rahvas on vaatamata välismaisele survele jonnakalt suutnud kesta ja säilitanud oma rahvusliku kultuuri, keele ja rahvakunsti. Sõnad võivad olla sütitavad, kuid inimeste kätetöö on see, mis kannab ühe rahvuse surematust läbi aegade.

Näitusel oli välja pandud üle 150 eseme, millised olid dateeritud 19. sajandi keskpaigast kuni kaasajani. Esitatud olid me rahvariided, värviküllased rahvusliku mustriga mütsid, sokid, kindad ja vööd.

Muuseumi ekspertide arvates oli esitatud näituse tippesemeks Muhu rahvariie 1938. aastast, mis koosnes heegeldatud vestist, põllest, käsitsi kootud seelikust, tikitud pluusist ja dekoratiivsest tubakakotist, mida kasutati pulmakülalistele tubaka pakkumiseks.

Tähelepanu köitsid ka voodipesu ja eriti pulmatekk ning kaasavarakirst. Samuti oli rohkesti vaatajaid Jaan Oadi eesti maaelu kajastavate maalide ees.

Eesti Vana Tekstiili Näitus sai teoks tänu ESTO-84 Etnograafilise Rahvakunsti Toimkonna ennastsalgavale tööle. ROM'i töötajad, Dorothy Burnham, Adrienne Hood ja direktor Cruise, meenutasid kõik oma sõnavõttudes Eesti Etnograafilise Ringi esinaise, Ene Runge, visa ja järjepidevat tööd eesti rahvakunsti varude loomisel ROM'is. Ka avatud näitus sai teoks Ene Runge eestvedamisel, õhutusel, tagantlükkamisel ja organiseerimisel näitamaks muulastele kolme nädala vältel me rahva ilumeelt minevikust tänase päevani. Pakutud kohvi ja maitsvate suupistete juures jätkus muljete vahetamist ja eestluse tutvustamist kauaks. Meeldiva täienduse kogu sündmusele andsid veel rahvariides rohkearvulised külastajad me oma rahva keskelt ning Elna Libe ja Oskar Haameri meeldivalt esitatud kodused viisid.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

Leedu kultuurikeskus hävis Saksamaal

BONN (EPL) — Lõuna-Saksamaal Lampertheimis põles 6. juunil maha muinsuskaitse all seisnud loss Rennhof, mis kuulus Leedu ühiskonnale Saksa Liiduvabariigis.

Lossis paiknesid leedulaste keskkomitee ja gümnaasium. Kahjud ulatuvad miljonitesse markadesse. Gümnaasiumi internaadis olnud 34 õpilast ja õpetajat pääsesid põlevast hoonest vigastamatult.

Napisõnalises saksa pressiteates pole märgitud tuleõnnetuse põhjust. (EPL/KK).

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$51.—	$65.—
Poolaastas	$28.—	$35.—
Veerandaastas	$15.—	$18.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

	Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
aastas	$56.—	+ $42.—	= $47.—
poolaastas	$30.—	+ $21.—	= $24.—
veerandaastas	$16.—	+ $10.50	= $12.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:

LENNUPOSTIGA aastas $129.—, poolaastas $67.— ja veerandaastas $35.

Aadressi muudatus 70 centi. Üksiknumbri hind 70 centi
USA aadressidele „ZIP CODE"
Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja
Pangatshekk või rahakaart kirjutada
Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates .....
..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....
.....
.....
.....

SUIKUS IGAVESSE UNNE MEIE ARMAS ABIKAASA,
ÕDE JA TÄDI

MARIE PRUCHNIAK

neiuna Kubjas

sündinud 13. veebruaril 1916 Valgas
surnud 26. juulil 1984 Torontos

Mälestavad leinas

abikaasa Stasek
vend ALFRED perekonnaga Eestis
vennanaine LIIDIA Eestis
vend JOHANNES abikaasaga
ANNE perekonnaga
THU abikaasaga

PUHKA RAHUS!

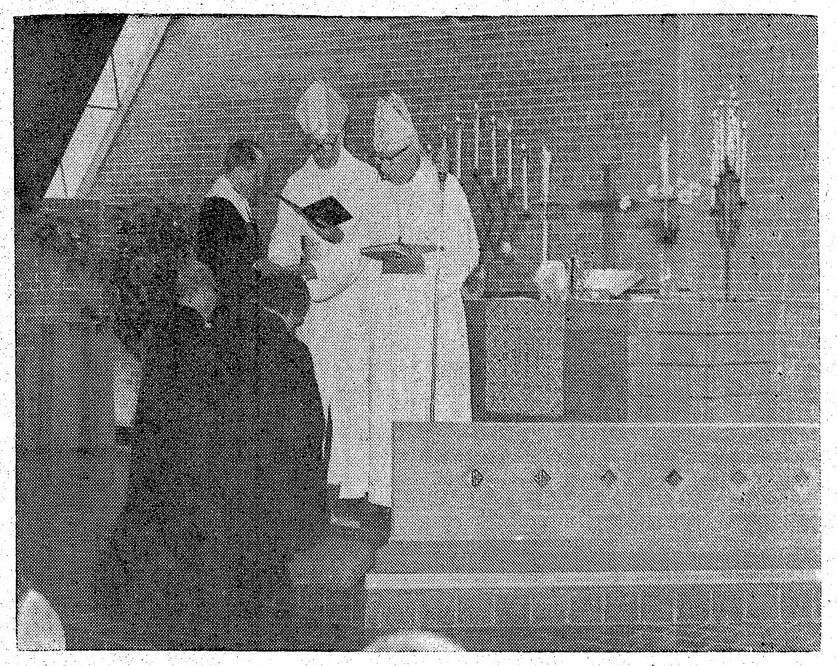

22. juulil ordineeriti Peetri kirikus Usuteadusliku Instituudi lõpetajad, kes on valitud eesti kogudustesse ametikohtadele. Pildil Ülo Saar Austraaliast ja Olvi Pint Thunder Bayst põlvitavad altari ees, kuna peapiiskop K. Veem ja piiskop K. Raudsepp hoiavad oma õnnistavad käed nende kohal. Vasakul kolmas õnnistamisega seotud vaimulik praost A. Taul. Foto: Vaba Eestlane

KAUAAEGSET HEAD NAABRIT

GUSTAV KILK'i

mälestavad leinas

JAAN ja MARIA KÜBAR

Manalasse varisenud head tuttavat ja sugulast

GUSTAV KILK'i

mälestavad

LINDA ja RAIMOND PÄRTELPOEG
ELLA ja ADOLF LÄÄS
KOIDU ja ENN LÄÄS perekonnaga
HELDUR LAHT perekonnaga

Armast asutajaliiget,

BERNHARD RISTMÄGE

mälestab

HIIDLASTE SELTS

Kallist venda, onu, vanaonu

ROMAN WIEDERFELDT'i

mälestavad kurbuses

ERIKA NIGOL
HEDO, MIHKEL, PEETER, KALJO VOORE

Armast sõpra

KONSTANTIN KÄRK'i

leinavad

GALI ja GEORG OJA

Leinateateid

Rootsis Ulricehamnis suri 20. märtsil Anastasia Noorkukk, sündinud 20. mail 1903 Viru-Nigulas.

Rootsis Nyköpingis suri 25. märtsil Anette Saar, sündinud 21. juulil 1895 Laitse mõisas.

Rakveres suri 18. märtsil Richard Leemets, sündinud 2. oktoobril 1899.

USA-s Wenatchees suri 25. märtsil Hans Eduard Sulg, sündinud 26. septembril 1906 Eestis.

USA-s Milwaukees suri 26. märtsil Magda Saar, neiuna Jürgenson, sündinud 22. detsembril 1901.

Elvas suri 23. märtsil Saline Mardiste, sündinud 1. aprillil 1906 Otepääl.

Inglismaal Shipleys suri 5. märtsil Erika Meemaa sündinud 16. aprillil 1908 Tallinnas.

Inglismaal Nottinghamis suri 3. märtsil Elisaveta Braun, sündinud 19. oktoobril 1897 Pärnumaal Saarde vallas.

Murray E. Newbigging
Ltd.
Matusebüroo
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002

KIRIKUD

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS

383 Jarvis St., Toronto, Ont. M5B 2C7

Õpetaja Udo Petersoo
3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172

Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühap., 5. aug. kell 11 homm. VABAÕHU JUMALATEENISTUS Jõekäärul. Kirikus jumalateenistust ei ole.

Pühap., 12. aug. kell 7 õ. pühapäevane JUMALATEENISTUS. Teenib õpetaja Albert Roost.

Õpetaja suvised kõnetunnid neljapäeviti kell 6—8 õ. kiriku kantseleis.

TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS

21 Swanwick Ave.
Tel. 698-5645
Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

Kolmap., 1. aug. kell 7.30 õ. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Keith Milleri film „THE TASTE OF NEW VINE" III.

Pühap., 5. aug. kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kuulutus ja tunnistused. Kolmap., 8. aug. kell 7.30 õ. ingliskeelne JUMALATEENISTUS.

Keith Milleri film „THE TASTE ON NEW VINE" IV. Markus Rüdmik.

EELK PEETRI KOGUDUS

317 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1

Praost Andres Taul. Tel. 483-4103
Tel. kiriku kantseleis 483-5847

Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387,
kirikus 483-6848

Organist dr. Roman Toi

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 5. augustil kell 11 hommikul.

VABAÕHU- JUMALATEENISTUS pühapäeval, 12. augustil kell 12 päeval ülempreester E. Lepiku talus (teejuhis on lehes). Teenivad Emmanuel Lepik ja Andres Taul. (Kirikus jumalateenistust ei toimu).

Õp. Heinsoo on puhkusel 27. juulist 17. augustini.

Õpetaja kõnetunnid suvekuudel telefoni teel kokkuleppel.

Koguduse kantselei on avatud teisipäeviti kl. 10—18.00 ja neljapäeviti kl. 12—15.00.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS

562 Jones Ave., Toronto, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto, Ont. M4K 1V5
Tel. 463-6223

Kolmapäeval, 1. aug. kell 7.30 õ. PIIBLI-PALVETUND.

Pühapäeval, 5. aug. kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS, teenib E. Saraoja Issanda laud.

Kolmapäeval, 8. aug. kell 7.30 õ. PIIBLI-PALVETUND.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS

Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaa jaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853
Kantseleis, telefon 921-9417

Augustikuus on esimene JUMALATEENISTUS pühapäeval, 12. augustil kell 5 p.l.

Õpetaja linnast äraolekul on ta kättesaadaval vajaduse korral tel. 1-519-371-0068

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS

883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639

Pastor K. Raid
36 Bardo Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488

„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 5. aug. JUMALATEENISTUS Kiviojal kell 10 homm. ja 4.30 p.l. Kell 8.15 õ. lõkketuli. Kõik on kutsutud.

4.—6. aug. NOORTELAAGER Kiviojal. Osalevad E. Tammaru, A. Kaups, K. Raid jt.

Armast kauaaegset sõpra

MARET PRUCHNIAK'it

mälestavad sügavas leinas

FRIEDRICH MÖLLER abikaasaga
VALDO LOIT perekonnaga

Armast

MARET PRUCHNIAK'i

mälestavad kurbuses

ERNA ja OSVALD KLIMSON

Avaldame siirast kaastunnet JOHANNES KUBJAS'ele ja ABIKAASALE tema õe

MARIE PRUCHNIAK'i

lahkumise puhul

HILDA ja EINAR VÄHI
VALVE MARTIN pojaga

Õpetaja Nõmmik suvepuhkusel

Õpetaja T. Nõmmik viibib suvepuhkusel ajavahemikus 10.—24. august, USA's, võttes muuhulgas osa skautlaagrist Lakewoodis.

Teda asendavad piiskop K. Raudsepp (tel. 416-562-7438) Hamiltoni koguduse osas ning õp. A. Roost (tel. 416-244-9274) Toronto Jakobi koguduse osas.

TORONTO LINN

Muudatusi jäätmete kogumises

SIMCOE DAY — (Civic Holiday)

ESMASPÄEVAL, 6. AUGUSTIL, 1984

Esmaspäeval, 6. augustil, ei toimu kogumist. Tavaline esmaspäevane kogumine toimub TEISIPÄEVAL, 7. augustil.

Tavaline teisipäevane kogumine toimub KOLMAPÄEVAL, 8. augustil.

Kolmapäeval, 8. augustil, EI toimu AJALEHTEDE ja suuremate esemete äravilimist.

Hoidke oma ajalehed ja suuremad esemed kolmapäeval, 15. augustil, toimuvaks kogumispäevaks.

Märkus: Torontos on 17 klaasi ja metallesemete ümbertöötlemise depood. Juunikuu jooksul koguti 243 tonni ajalehti, 37 tonni klaasi ja 6 tonni konservipurke. Edaspidiseks informatsiooniks helistada 947-7742.

R. M. BREMNER, P. Eng., F.I.C.E.
Commissioner of Public Works

Lõbus seltskond kohtus jälle Jõekäärul, nende taga laagri pillimees, vetelpäästja ja veel mitme teise ala instruktor Lydia van der Veem. Foto: J. Säägi

Armastuse variatsioonid

Emadepäeva koosviibimine Kolmainu koguduses

Toronto Eesti Ev. Luteriusu Kolmainu koguduses tähistati emadepäeva varemate aastate eeskujul — jumalateenistuse ja koosviibimisega kohvilauas. Õp. O. Gnadenteich oma jutluses illustreeris mitmete näidetega elust emaarmastuse ohvrimeelsust, ema piiramatut vastutustunnet, kuid ka ema ülimat kohustust Jumala ees lapsi usus kasvatada, kes oma Jumalat ja Lunastajat Kristust tunneksid ja nii igavese elu õnnistegijasse uskudes kord päriksid. Lauluga ülendas emadepäeva õnne Laikve nii jumalateenistusel kui ka koosviibimisel.

Naisringi liikmed olid katnud lilledega kaunistatud kohvilaua. Emadele kinnitati lilled rinda. Kõne ja luulega esines Ella Kull, kelle oma luule ja sõnavõtud koosviibimistel on alati olnud tulipunktiks.

Käsitledes armastuse teemat ütles ta järgmist:

Emaarmastus vihjab juba sellele, et eksisteerib ka teisi liike armastusi, nagu isamaa-armastus, rahvuse armastus, keele armastus, õe-venna armastus, kallima armastus, loomaarmastus jne.

Mis on siis tegelikult armastus sisuliselt? Jõud? Tung? Iha? Emotsioon?

Meie tegelikult ei tea, mis armastus on sisuliselt. Tunneme armastust ainult tema manifestatsioonide kaudu. Armastus on sügav, õrn tunne ja pühendumus ühele või mitmele isikuel; ühe inimese armastuse või kiindumuse väljendus; vennaskonna tunne ja hea tahe teiste inimeste vastu; suur huvi millegi vastu, nagu armastada muusikat, sporti, looma jne.; väga tugev, tavaliselt kirglik kiindumus teiste inimeste vastu, osaliselt põhjendatud seksuaalsest afektsioonist; suguline kirg; emotsionaalselt tunnetatud armastus.

Läbi universaalse armastuse saame me saavutada omakasupüüdmatust, kergendades meil vältida kümne küünega külgekleepumist meie egoismile.

Olles omakasupüüdmatu on see juba iseenesest tugev, jõuline armastus.

Huvitavalt käsitleb see filosoofia armastuse negatiivset poolt:

Tihti armastame oma lapsi tavaliselt selleks, et neid ära hellitada.

Patriootiline armastus on sageli küllaldane põhjus selleks, et alustada sõda.

Armastame maitsvaid toite- jooke, mis enamuses pole head meie tervisele.

Armastame loodust selleks, et teda kas hävitada, orjastada või vangistada me enda lõbuks või kasuks.

Mida tahetakse sellega öelda? Armastus on dualistlik, esitades tasakaalu ja harmooniat. Ta ei eelista ühte rohkem kui teist, alludes täielikult loodusseadusele, mida nimetatakse Põhjuse ja Tagajärje (Cause and Effect) Seaduseks.

Samal ajal tuletatakse ka meelde, et õige ja perfektne armastus peaks olema neutraalne, võimalus igale isikule dualistlike pooluste tasakaalustamiseks oma võimete kohaselt, harmoneerides olukorra ja ümbruskonna vajadustega.

Ka rõhutatakse, et perfektne armastus võtab ära paratamatuse ja ei lase inimlikkudel emotsioonidel domineerida nii armastuses kui ka vihas.

Pea igal rahvusel on oma tabavad väljendused armastuse kohta. Vene okupatsiooni ajal, tänaval ülieminekut oodates, ütles üks venelane, teisele omasugusele, et armastus pole kartul, mida pihku haarad ja aknast välja virutad. Saksamaal sakslanna väljendas, et armastus on nagu kihelemine, mida kuidagi südames kratsida ei saa. Siin mandril ütles kunagi inglane, et armastus on nagu su südametunnistus, millest ei kõnni ära. Ka eestlaste seas olen kuulnud ütelust, et näe, ta on armunud nii nagu oleks pimedusega löödud. Tähendab, armastusega on liiale mindud.

Puudutaksin lõpuks paari sõnaga emaarmastust. Miks sellele armastusele niipalju tähelepanu pühendatakse?

Sest inimloomus tunnetab alateadlikult, et ema on ja jääb looduse poolt ELU edasikandjaks. Ta teeb seda nii üllalt ja nii suure armastusega, et selles ei domineeri peagu üldse armastuse negatiivne pool.

Emaarmastus on puhas ja positiivne, milles leiad eneseohverdust, abivalmidust, omakasupüüdmatust, üldist ohvrimeelsust, suurt õilist ja siirast armastust.

Kõne järel lauldi sestes. „Kas ema südant tunned sa . . .“

Toetasid EKN tegevust

Alajan, V.; Altosaar, H.; Aruvald, Evald; Asor, Aino; Donald, W.; Hindre, M.; Holmberg, Telma; Hubel, Vello; Ilves, Herman; Joselin, Lembit; Jõgeda, Olev; Jõgi, Kalju; Kaljuste, Asta ja Ferdi; Kaljuste, Kadi; Kaljuste, Malle; Kaljuste, Truuta; Karro, Astra; Kuuskne, Ed.; Lainurm, Meeta; Leinveer, Valdur; Lember, Harold; Lepp, Jaan ja Siiri; Lepson, Hillar; Liigand, E.; Liivoja, Risto; Lillepõld, E.; Läänemets, E.; Mankio, Linda; Matiisen, Rita; Olljum, Rudolf; Pihl, Mart ja Malle; Palo, Konstantin; Randsalu, Jaan; Reial, E.; Reidak, K.; Reiljan, V.; Saarnokk, Leo; Soosar, Jaan; Salurand, Enn; Sepa, Alfred; Sepa, L.; Sild, Helene; Soolepp, H. ja J.; Taagepera, Karl; Timusk, E.; Toots, Heinrich; Treialt, Konstantin; Uuesoo, Elvine; Vahtra, Andrus; Veidenbaum, S.; Valge, Nikolai Jr.

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas rahvuslikku tegevust toetasid oma majandusliku panusega detsembris 1983 alljärgnevad kaasmaalased:

Aava, V.; Altosaar, Arnold; Alvet, B.; Ani, Elmar; Annus, Aado; Arenberg, Jaan; Arus, Hans J.; Aruvald, Lydia; Aser, Mari.

Elken, Ene; Ernesaks, V. L.; Gray Maie;

Hansmann, Ida; Helenurm, K.; Hiielo, R.; Hion, Jaan; Höövel, Helmut; Hütt, August; Ilves, P.; Ilves, Raivo ja Maie; Isberg, Mathei;

Jaaku, E. ja W.; Jakobson, J.; Jakobson, Lilly ja Elmar; Jensen, M.; Jostman, Bernhard; Jõgar, Enn; Jänes, Lembit; Jürgman, Herbert ja Meida; Jürma, Alfred ja Siia; Jürnas, Jüri ja Ella;

Kaert, Arnold; Kaigas, Asta; Kallasmaa, A.; Kallaste, Peeter; Kalm, dr. Toomas; Kalmet, Erik; Kangro, Kristjan ja Aino; Karnask, Fritz; Karniol, Hilda; Kass, A. ja I.; Kask, S.; Kattai, Karin; Kivioja, O.; Klaas, J.; Koger, Ferdinand; Kolk, L.; Kont, Jaan ja Ivi; Koplus, K.; Koppel, Aleks ja Anette; Koppel, Karl; Kraav, Olga; Kuhlberg, Hilda; Kuutma, Eduard ja Hilda; Kõresaar, V.; Kägu, Maria; Käärman, pr. ja hr. E.;

Laagus-Silm, Linda; Laaniste, Sergius; Laar, L.; Laende, Max; Laikve, Õ. V.; Lepmets, Paul; Liigand, Erik; Liigvald, L.; Lill, Aira; Lind, A.; Lindaja, E.; Loorpere, Tiiu ja Aksel; Lootus, Evald; Luik, Aleksander; Luks, H.; Lupp, M. ja M.; Lübek, Ants ja Helly;

Maidla, E.; Marley, T.; Martin, Karl; Meidla, O.; Meisterman, W.; Mell, Endel; Mellikow, August; Mets, A.; Metsala, Toomas; Muru, H.; Musta, Viive; Mägi, pr. ja hr. E. J.; Mägi, Raimond;

Nippak, Ivar; Nuume, Hendrik; Oidla, K.; Ollino, Karl ja Vilja; Orgusaar, George; Pahapill, R.; Pajo, Elmar; Pajo, R.; Pajus, Gneomar; Pallandi, Taimo; Pallop, Arvo; Parn, Henny ja Kalli; Peepre, Leida; Peterson, Harold; Pihlak, Meinhard; Piiberand, E.; Piil, Elmo; Piir, R.; Pikkov, Ulo; Pille, A.; Plinte, Imbi; Ploom, A. ja L.; Pold, Oskar; Poltov, O.; Poola, V.; Pormeister, Karl; Prants, Mary; Priidik, K.; Põld, Uno ja Luise; Pärna, A.; Pärtelpoeg, Ants;

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas tänab kõiki toetajaid. Toetuste laekumine jätkub.

Elukiigel saadud kogemusi

Taimi Proos vestleb oma luule tagapõhjast

Mõne küsimuse esitamiseks ettenähtud aeg jäi lühikeseks kuna küsitletav Taimi Proos pidi ruttama T. E. Baptisti kirikusse juubelikonverentsi misjonitõhtule. Temalt oli ettenähtud ettekanne „Misjonär kui inimene“, sest kes tunneks seda ala paremini kui endise misjonäri tütar, kes oma lapsepõlve veetis vanematega Hiinas.

TAIMI PROOS

Sellepärast, enne kui saaks esitada küsimuse tema äsjailmunud värsikogu „Elukiigel“ üle, jääbki ta misjonäriisiku iseloomustamisele. Ta ütleb, et inimesed unustavad tihti, et misjonär on inimene, Jumala riigi tööline, aga teistes oludes, võõras keskkonnas ja keeles, kusjuures kaugused kodukohast on suured.

Neid lahusolu tundeid on ta tundnud kui ta oli arstina Koreas.

Misjonäri ei aita üksi rahalised toetused ega eestpalved, nende kõrval on tähtis mõni väike tervitus, kinke-ese,

mis näitavad, et neid mõistetakse igapäevaste inimestena.

Ta meenutab isa ja ema uuele misjonäri töökohale asumist 1909—1910, kus tuli raudteel läbi Venemaa sõita, mis võttis peaaegu kuu enne kui jõuti Vladivastokki, sealt sõideti kolm päevaShanghaisse ja sealt jälle kaks nädalat enne kui jõuti misjonitööväljale. Selletõttu tunneb T. Proos kodunt eemaloleku tunnet. Seal on väga oodatud kodunt tulnud pakid.

Tema enese luuletuskogus on Korea tsükkel ajajärgust 1953—54. Küsides, kes seekordne kauguse tunne põhjustaski luulesse mõtete vormimise,

selgub, et umbes sel ajal ta alustas luuletuste kirjutamist, kuigi lühijutte ja artikleid on ta eluaeg kirjutanud.

Üks luuletus sellest tsüklist räägib tõsielulist lugu tüdrukust ja lendurist, kes lendas välja ega tulnudki tagasi. Kuid selles on ka messimeeleolu ja sõjaaegseid tunnetetoone.

Küsimusele, kellelt ta on pärinud kirjutamise kalduvuse, ta arvab et isalt. Hendrik Kokamägi, kelle sünnist tänavu möödus 100 aastat, on ise kunagi kirjutanud vaimulikke luuletusi ja muid artikleid. Üldse on suguseltsis just isapoolsete sugulaste hulgas olnud kirjutamise harrastajaid. Taimi Proos on ise kirjutanud lühijutte ja nende kõrval ka luluetusi, nüüd korjas aastate lõikuse kokku ja andis raamatuna välja.

Oma loomingu tekkeloost rääkides ütleb ta, et kõige rohkem kirjutas ta siis kui oli suvepuhkusel, eriti kui oli eemal kodunt. Ta on palju olnud kodunt eemal. Olles Rootsis ülikoolihaigla teenistuses, saadeti teda mitmele poole välja.

Nii töötasid Skandinaavia riigid Koreas Punase Risti haiglais, ka T. Kroos oli 1953—54 Koreas, töötades majori auastmeni röntgeni osakonnas ÜRO teenistuses.

Seal oli palju tööd, palju sõjaorvusid. Tema tööd hinnati väga kõrgeks, talle anti Korea — Ching Mu medal. Sellest ajajärgust on tal ilmunud kogus luuletusi, milleks inspiratsiooni on saadud tõetruudest sündmusist.

Kuid luuleinspiratsiooniks polnud alati vaja minna nii kaugele. 1951—52 Visbys viibides kirjutas ta luulet. Ta ütleb põhjuseks, et üksinduses tuleb mõtteid. Suvepuhkused ilusas looduses täitsid südant rõõmu ja murega, tähelepanekud tõsielust võtsid luulelise väljendusvormi, mõtted elust ja inimesest, haiglakogemusist said kirjandusliku näo.

Taimi Proos leiab, et meie vaimulik kirjandus on ühekülgne ja põhiliselt positiivne.

Selles on hariliku inimese elu, kel on usk Jumalasse ja kindel tunne, et Jumal on alati olnud tema käekõrval.

Et kuulume Jumalale, selletõttu peab ta usulist momenti väga tähtsaks. Kuid ka uskliku inimese elu on mitmesuguste probleemidega.

Lähenedes uuele kogule toob ta näiteks luuletuse. „Araminek“. See tunnetus oli tulnud nii täpselt ilusal kevadpäeval Stokholmist välja sõites, et kontakt Jumalaga on looduse kaudu, mis on ülendav, et nagu läheks ühest õndsusest teise, andes spontaanse suure elamuse. Nii surmgi ei hirmuta, see on midagi ääretult rahulikku.

„Elukiigel“ on tähelepanekute ja tunnete kogu, milles pikema aja jooksul loodud värsid räägivad inimesest tema elukiigel.

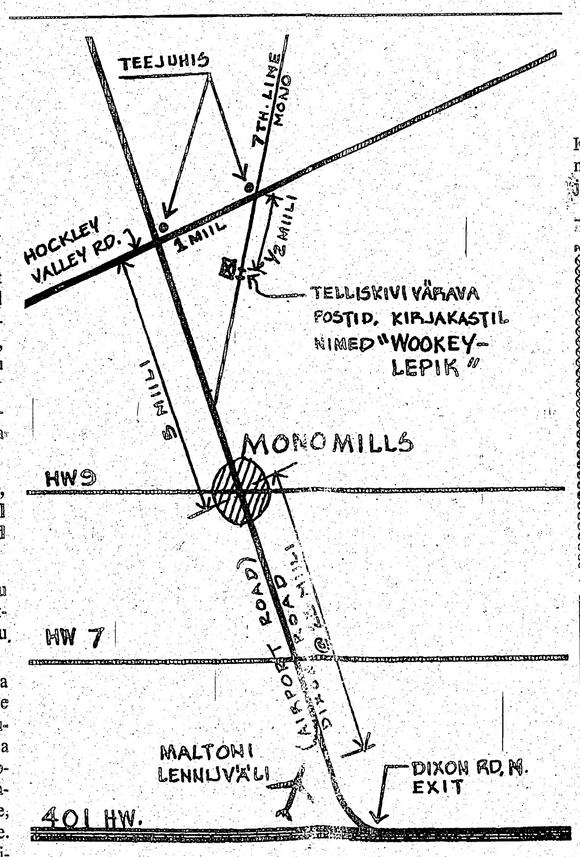

Peetri koguduse väljasõit ülempreester Emmanuel Lepiku tallu toimub pühapäeval, 12. augustil. Vabaõhu jumalateenistus kell 12.00 päeval. Teenivad Emmanuel Lepik ja Andres Taul. Võimalus ujuda, tennist mängida, jalutada. Kohapeal soodsa hinnaga lõunasöök valmistatud apostlik-õigeusu koguduse naisringi poolt. Ülal teejuhis.

Poola ütles:
USA sanktsioonid nagu röövimine

VARSSAVI — Poola süüdistas, et USA sanktsioonid „varastasid“ iga poolaka taskust $350 ja kritiseerisid Washingtoni, et see ei lõpeta ikka veel sanktsioone, vaatamata et Poola on amnestiaga vabastanud 652 poliitilist ja 35000 kriminaalvangi. Washingtoni taktika näivat olevat hoida Poola edasi samas olukorras. Reagan oli varem öelnud, et ta võib peale vangide vabastamist teha järelduse mõnede sanktsioonide lõpetamiseks. Poola teadeteagentuur ütles, et sanktsioonid on internatsionaalse seaduse enneolematu rikkumine, mis on maksnud Poolale 13 miljonit dollarit, mis rahvaarvule ja jagatuna tähendab 350 igaühele. Washingtonis ütlesid USA ametivõimud, et Poola võlgneb USA-le üle 1,3 miljardi dollari toiduainete eest. Raha laenati Poolale USA farmereilt toiduainete ostmiseks.

Kuulutamine

„VABA EESTLASES“

täidab oma eesmärgi!

Tänuavaldus

Südamlik tänu kõigile, kes mind ESTO '84 Maakondade Päeval minu 80. a. sünnipäeva puhul õnnitlesid ja „TA ELAGU“ laulsid. Eriline tänu Võrulaste Koondisele meelespidamise eest.

Skulptor R. Saaring

OVER 50 YEARS OF GM SALES AND SERVICE

HOGAN GM

Chev Olds Limited

5000 Sheppard Ave. E., Scarborough, Ont. M1S 4L9

PAUL JUTTUS

Müük ja rentimine

Tel. 291-5054, kodus 423-5716

SPORT

ESTO-84 püssi- ja püstolivõistluste tulemused

ESTO-84 raames peeti laskevõistlused Eesti Maja ülakorrusel asuval lasketiirul, kuhu seks puhuks uus õhujahutaja oli sisse monteeritud. Võistluste tulemused olid järgmised:

Standard-püstol (22-kaliibriline automaatpüstol):

1) aeglane tuli (slow fire) — Ants Tint (Kanada), 2) Arvi Tinits (Kanada) ja 3) Olaf Sõrra (Kanada).

1) kiirendatud tuli (timed fire) — A. Tinits, 2) Ants Tint ja 3) Olaf Sõrra.

1) kiirtuli (rapid fire) Ants Tint, 2) Arvi Tinits ja 3) Mati Lehesalu.

Seega võitsid üldtulemustega TEP ja P Klubi meeskond Tint-Tinits-Sõrra püstolimatshi. Üldtulemustes 1) koht — Ants Tint 540, 2) Arvi Tinits 521, 3) Olaf Sõrra, 479 (tal „rapid fire" ebaõnnestus). Püstolivõistlustest võttis osa 10 laskurit, Kanadast, USA-st ja Rootsist.

Spordipüssis meestele tuli esikohale Ilmar Sambla (Toronto), 2) Valdek Parik (San Francisco, USA), 3) Ilmar Mardla (Rootsi).

Spordipüssis naistele:

1) Aita Päts (Rootsi), 2) Liisa Puusepp, (Vancouver, Kanada), 3) Tiina Pajos (Toronto).

Spordipüssis noortele:

1) Alar Petersoo (Toronto), 2) Ivar Soever (Toronto), 3) Tõnu Petersoo (Toronto).

Vabapüssis (22 Calibre match rifle) oli ainult üks laskur, Andres Tamm Hamiltonist, kes teenib eriauhinda. Kokku võistlesid 19 püssilaskurit, neist 5 naissoost.

Samal ajal kui Torontos algasid Eesti päevad, peeti ukrainlaste eestvedamisel „1984 Free Olympiad". Viimased võistlused peeti Etobicoke Sporditsentrumis laupäeval, 7. juulil. Samal ajal anti seal ka kätte medalid juba eelmisel nädalal toimunud laskevõistluste võitjatele. Kuigi kõik võitjad (vähemalt eestlaste hulgas) medalisaamise aegu kohal ei olnud ja teised nende auhinnad vastu pidid võtma, oli nende au siiski rikkalikult teenitud. Järgmised laskurid võitsid:

Standard-püstol:

Kuld — Ants Tint (Eesti), hõbe — Arvi Tinits (Eesti), pronks — Juozas Usvaltas (Leedu).

Vabapüstol:

Kuld — Mati Gering (Eesti), hõbe — Arvi Tinits (Eesti), pronks — R. Barakauskas (Leedu).

Matshipüss (22-kal. vabapüss): inglise matsh (lamades)

Kuld — P. Grauds (Läti), hõbe — Udo Robi (Eesti), pronks — A. Makevichius (Leedu).

Matshipüss, kolmes asendis: (aggregaat ehk üldtulemus)

Kuld — P. Grauds (Läti), hõbe — V. Sheputa (Leedu), pronks — E. Gering (Eesti).

Üksikuis asendeis:

Lamades 1. P. Grauds, 2. V. Sheputa, 3. A. Makevichius.

põlvelt 1. P. Grauds, 2. E. Gering, 3. V. Sheputa.

püsti 1. P. Grauds, 2. V. Sheputa, 3. E. Gering.

Haavlipüss (trap):

Kuld — V. Krauklis (Läti), hõbe — G. Loja (Läti), pronks — R. Svilas (Leedu).

Haavlipüssis, nagu näha, ei tulnud eestlased kohtadele, kuigi kolm eestlast (M. Veskimäe, M. Rand ja A. Kiilaspea) võistlustest osa võtsid. Lätlased selle eest ei võitnud püstolis ühtki medalit. Ja ukrainlased ei paista laskespordis üldse esindatud olevat, kuigi üks neist — A. Andruchiw — haavlipüssi laskmisest osa võttis.

Heinsoo Insurance Brokers Ltd.
Eesti Maja
958 Broadview Avenue, ruum 202,
Toronto, Ontario M4K 2R6
Telefon 461-0764

MALE

Eestlane meister USA kirimales

Dr. Boris Pärl, statistika ja kvantitatiivsete meetodite professor Kellogg Graduate School of Managment, Northwestern University juures, saavutas meistritiitli kirimales USA maleföderatsiooni võistlustel.

Ta on edukalt võtnud osa USA kirimale turniiridest alates 1977. aastast. Praeguses kirimale edetabelis kuulub ta 1716 punktiga esimese saja hulka üle 10 000 aktiivse kirimaletaja seas USA-s ja Kanadas.

Boris Pärl siirdus USA-sse Stokholmist.

EPL

Maalikunstnik JOANN Aaalniit
TÖÖDE NÄITUS
STUUDIO·SHOWROOM·
567 Roehampton Ave.
TEL 488-5895

RAAMATUID

MÜÜGIL „VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind $	Saatekulu ¢
EESTI SKAUTLUS VIISKÜMMEND AASTAT	2.—	$1.—
ESTONIAN SCOUTING	3.—	.50
Fred Limberg — ISAMAA EEST	18.—	.70
EDUARD RÜGA graafik ja maalija	9.—	.70
A. Käbin — VAIM JA MULD	5.—	.70
Ivar Ivask — ELUKOGU	10.—	$1.—
Heino Jõe — LUGU KÄBIST, LUGU KÄNNUST	2.—	.50
Juhan Kangur — VAIM, VÕIM JA VABADUS	7.50	.50
Hanno Kompus — KUSTUTAMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE	11.—	$1.—
Anna Ahmatova—Marie Under — REEKVIEM	3.50	.50
Herbert Michelson — KODUMAALT VÕÕRSILE	10.—	.50
Herbert Michelson — SKAUTLIKUL TEEL	3.—	.50
Herbert Michelson — NOORSOOTÖÖ RADADEL	3.—	.50
Herbert Michelson — EESTI RADADELT	9.—	.50
Paul Laan — MÕTTELEND — pilte ja peegeldusi	5.—	.50
Aarand Roos — JUMALAGA, KÄRS JA ERZURUM	6.—	.50
Ants Vomm — VARJUD (luuletuskogu)	8.—	$1.—
Salme Ekbaum — AJATAR (luuletuskogu)	4.—	.50
Ants Vomm — MINU HING (luuletuskogu)	20.—	$1.—
Aarand Roos — JUUTIDE KUNINGAS TALLINNAS	6.—	.50
Johan Pitka — RAJUSÕLMED	8.80	.50
Urve Karuks — KODAKONDUR (luuletuskogu)	6.—	.50
Hannes Oja — KOPUTUSED ENESES (luuletuskogu)	1.50	.50
Hannes Oja — TUNNETE PURDEL (luuletuskogu)	2.75	.50
Andres Küng — MIS TOIMUS SOOMES?	14.—	.50
Einar Sanden — LOOJANGUL LAHKUMINE TALLINNAST	16.20	.50
V. Veedam — LURICH AMEERIKAS	8.—	.70
E. Uustalu — TAGURPIDI SÕUDES (Mälestusi 1914—1943)	18.—	$1.—
A. Roos — RÄNDAMAIE (luuletuskogu)	6.—	.70
Prof. Felix Oinas — KALEVIPOEG KÜTKES j.m. esseid	13.—	$1.—
E. Sanden „SÜDA JA KIVID"	19.50	.70
I. Külvet — NÄITEMÄNGURAAMAT (5 näidendit)	15.—	.70
H. Rajamaa — MARIE UNDER INIMESENA	4.—	.50
Arvi Tinits — VÄLGUMÄRGI KASVANDIKUD	47.—	
Saatekulu Kanadasse $1.50, mujale $3.—		
Gisela McBride — TALES FROM ESTONIA	5.75	.50
V. Kimberg-Kotkas luuletuskogu PILVE ALL JA PILVE PIIRIL	7.—	.70
E. Uustalu — FOR FREEDOM ONLY	14.—	1.—
REHVITUD PURJEDEGA II	8.—	1.—
NAER ON TERVISEKS — kõdijutte	8.—	.70
Ilmar JAKS — NEPTUN	18.—	1.—
Ivar Ivask — VERANDARAAMAT luuletuskogu	7.—	.70
S. Ekbaum — luuletuskogu ÕHUMÄRGI ALL	10.—	$1.75
Ants Vomm RISTSÕNAD I	2.50	.70
Ants Vomm RISTSÕNAD II	2.25	.70

RAAMATUID LASTELE:

KALEVIPOEG (õppe- ja tööraamat lastele)	3.—	.50
ÕPETA MIND LUGEMA I (õppe- ja tööraamat eelkoolieelistele lastele värvitrükis)	5.—	.50
ÕPETA MIND LUGEMA II (õppe- ja tööraamat eelkoolieelistele lastele värvitrükis)	5.—	.50
EESTI KEELE HARJUTUSTIK I	3.—	.50
PIKKE MIKKE — Tuttsaba ja vuttsaba	2.50	.50

ESTO-84 spordivõistlustest võtsid osa ka masterid. Pildil Jaan Lents kaugushüppel.

Foto: Tommy Tomson

WALL STREET JA BOLSHEVIKE REVOLUTSIOON

9.

— See kinnine grupp oli niihästi apoliitiline kui ka amoraalne, kui ta 1917. aastal sihikindlalt pürgis Venemaa turgude vallutamise suunas, tehes seda intellektuaalselt kaitstult „rahupüüdluste" sildi all.

* * *

Wall Street saavutas oma eesmärgi. Sündikaati kuulunud firmad peamiselt Morgani-Rockefelleri grupist läksid 1930-ndail aastail ja ehitasid üles N. Liidu ja selle viisaastakute plaanid. Tänapäeval nad on agaralt ametis Nõukogude sõjalis-industriaalse potentsiaali raaliajastusse moderniseerimisega. Nende edasine siht on aga ikkagi jäänud muutmatult samaks.

John D. Rockefeller oma raamatus „The Second American Revolution" esitab ennast suure humanistina ja kutsub igaüht üles töötama teiste heaks — mis on põhialuseks kollektivismile. — Rockefellerid on küll edutanud humanistlikku idealismi ühe sajandi vältel, aga ei ole märgata, et nad oleksid nende omad peaaegu üleslugematud varandused annetanud teistele ... Oletatavasti, nende soovituste järgijaile peaks olema ütlemata selge, et me kõik peaksime töötama Rockefelleritele ... Rockefelleri raamat edutab kollektivismi „ettevaatliku konservatismi" ja „üldsuse heaolu" varjunimetuste all. Selle kõige üldine mõte on „harjutada" avalikkust varema Morgan-Rockefelleri koostöö jätkumisega kollektivistidega ja samal ajal teha meid vastuvõtlikeks individuaalõiguste massilisele subversioonile.

Lühidalt, nn. „üldsuse heaolu" on vahendiks ja vabanduseks enese upitamiseks enneolematuile võimupositsioonidele ühe „väljavalitud" eliitgrupi poolt, kes teesklevad võitlemist „maailmarahu" eest ja „inimväärikuse" nimel.

Aga senikaua, kui lugeja mõtteväli sisseharjunud kombe kohaselt hindab ajaloolisi sündmusi marksistlikult vaatepunktilt ja kapitalismi-kommunismi vahelise vältimatu konflikti seisukohalt, senikaua jäävad talle internatsionaalse finantsi ja internatsionaalse revolutsiooni vahelised liitlasvahekorrad paratamatult mõistmatuiks, või vähemalt raskelt tabatavaiks. Samuti ka olukorra absurdsus, kus üks piiratud arv suurpettureid võivad kaaseerida sisse kõigilt „üldsuse heaclu" sildi all.

Käesoleva sajandi alul ilmus trükist üks harulduseks jäänud raamat „The Confessions of a Monopolist", mille autoriks Frederick C. Howe — kes oli ise segatud tehinguisse bolshevikega ja ka kuulus Wall Street'i nimekama eliidi hulka. — Poliitka on äritegemiseks vajalik, ütleb Howe. Et saavutada kontrolli tööstuse üle, esmalt peab monopolist saavutama kontrolli (USA) Kongressi ja reguleerijate üle — alles siis võib ta ühiskonna oma isiklikuks kasuks tööle ajada. Eduka monopolisti kaks põhireeglit on, ta ütleb, esiteks: „Lase ühiskonnal teha tööd sinu eest!" Ja teiseks: „Tee äri poliitikaga!"

Raamatu lõppu on autor paigutanud lisana ühe eraldiseisva peatüki, milles ta vaatleb ainuüksi juutide osatähtsust bolshevistlikus revolutsioonis. Punane on punane ja meie lugejale ei lähe ta rahvus või rassiline kuuluvus vähematki korda. Revolutsioonist ja ka autori tööst tervikliku pildi saamiseks laskem tal siiski rääkida sellelgi teemal. Autor ütleb:

On olemas suurel hulgal kirjandust inglise, prantsuse ja saksa keeles, kus reflekteerub tuntud argument, et bolshevistlik revolutsioon oli ühe „juutide konspiratsiooni" tulemus, või täpsemalt väljendatult „juudisoost maailmapankurite konspiratsioon." Nende ülimaks eesmärgiks olevat maailma valitsemine, kusjuures bolshevistlik revolutsioon olevat olnud ainult üks faas nende laiemast programmist, mis pidavat peegeldama ammuaegset „pimeduse jõudude" võitlust kristlusega.

See argument ja ta variatsioonid on olnud kasutusel kõige üllatavamais paikades ja päris üllatavailt isikuilt. Nii kirjutas 1920. a. veebruaris Winston Churchill ühe artikli „London Illustrated Sunday Herald'i" lugejaile, pealkirjastatud „Sionism või bolshevism". Selles artiklis ta võttis kokku, et oli eriti tähtis, et rahvuslikud ja lojaalsed juudid igal maal, millise nad adopteerinud, peaksid igal sobival võimalusel välja astuma ja prominentselt osa võtma igast bolshevistliku konspiratsiooni vastasest eluavaldusest. Churchill tõmbab kriipsu „rahvuslike juutide" ja nende, keda ta nimetab „internatsionaalseiks juutideks", vahele. Ta argumenteerib, et „internatsionaalsed ja suures enamuses ateistlikud juudid kindlasti mängisid väga suurt osa bolshevismi loomisel ja revolutsiooni algatamisel." Ta kinnitab (vastupidiselt faktidele, ütleb autor), et väljaarvatud Lenin, enamus revolutsiooni juhtivaist jõududest olid juudid. Ja ta lisab sinnajuurde (samuti faktidele vastupidiselt, ütleb autor), et paljudel juhtudel juutide omandid ja sünagoogid jäeti bolshevistliku poliitika vastaselt üle võtmata. Churchill nimetab internatsionaalseid juute üheks „kuritahtlikuks konföderatsiooniks", mis tõusmas esile juutide tagakiusamisega tegelenud maade elanike hulgas. Winston Churchill jälitab seda liikumist tagasi kuni Spartacus-Weishaupt konspiratsioonini ja ta haarab oma literaarsesse võrku Trotski, Bela Kun'i, Rosa Luxemburg'i ja Emma Goldman'i ja süüdistab: „See kogu maailma ulatusega konspiratsioon, mis taotleb tsivilisatsiooni lammutamist ja ühiskonna ümberkujundamist seismapandud arengu, kadedusest õhutatud kuritahtlikkuse ja võimatuks osutuva ühevääsuse vahendite kaudu, see on olnud pidevalt kasvamas".

Churchill seejärel argumenteerib, et too konspiratiivne Spartacus Weishaupt grupp on olnud algallikaks igale subversiivsele liikumisele 20-ndal sajandil. Osutades tollasele olukorrale (1920), kus niihästi sionism kui ka bolshevism olid omavahelises võistluses juutide hingede püüdmisel, Churchill oli eelkõige mures juutide osatähtsuse üle bolshevistlikus revolutsioonis, ja ka juutide maailmakonspiratsiooni pärast.

Nagu juba varem märgitud, teaduslikust distsipliinist kinnipidamisega harjunud autor rõhutab alati — ka oma avalike referaatidega esinemisel — et ta oma faktide esitamisel on kasutanud ainult neid materjale, mida ta isiklikult tõestada on võinud.

* * *

Üks teine laialttuntud autor 1920-ndail aastail oli Henry Wickham Steed, kes kirjutas „Through 30 Years 1892—1922". Selle teose teises osas ta kirjeldab, kuidas tema katsus tuua juutide-konspiratsiooni kontsepti kolonel Edward M. House'i ja president Woodrow Wilsoni tähelepanu alla. House oli pahur, kuna Steed oli hiljuti kritiseerinud N. Liidu tunnustamist USA poolt. Steed kordas House'ile, et Wilson on ennast selleläbi diskrediteerinud paljude Euroopa rahvaste ees; ja ta kinnitas „et Wilsonile teadmatult, primaarsed jõud bolshevistlikus revolutsioonis olid olnud Jacob Schiff, Warburg ja teised internatsionaalsed finantseerijad, kes soovisid üle kõige tugevdada sealseid juudi bolshevikke, et seeläbi võimaldada hiljem Venemaa ekspluateerimist sakslaste ja juutide poolt." House aga argumenteeris vaid majanduslike sidemete loomise poolt USA ja N. Liidu vahel.

(Järgneb)

Aidake kaasa „VABA EESTLASE" levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele!

Toimetusele saadetud kirjandus

ÜHISPANGA UUDISED XXVIII 1984. Toronto Eesti Ühispanga väljaandes on avaldatud V. Noolandi „Toronto Eesti Ühispank juubeliaastal", A. Kütt „Toronto Eesti Ühispank 1983. aastal", K. Arro kõne „30 aastat meie oma rahaasutust", E. Kuris „Pilk möödunud aastatele", P. Einola „Laenutamine muutus elavamaks", E. Aruja „ESTO-84 ootab kõiki eestlasi", E. Tampõld „Miks vajame eestlainelist õppetooli?", A. Park „Muudatusi päranditombu seaduses", L. Peters „On vajalik ja kasulik meeles pidada", E. Runge „Maailmalaager vajab toetust", pildikroonikat „Toronto Eesti Ühispank 30 aastat".

RAHVUSLIK KONTAKT nr. 1 — 1984. Sisus: P. Puide „Oleme Eesti tsiviilkaitse välismaal", „USA ja Balti riigid", E. Ridala „Ants Piibu sünnist 100 aastat", Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu „Memorandum", R. Kreem „Vandega seotud", „Terrorirünnakud Eesti linnadele", L. Tombak „Hiiu kodutütardest", K. Meikop „Keelekursus" (21), E. K. „ „Õrna ööbiku" järelkaja Tartus 1957. a.", E. J. Voitk „Kiirmatkalt hüljatud baasilinna Paldiski".

VALGUS nr. 5 — 1984. Sisus: A. Laur „Ema", A. K. luuletus „Emale", H. M-a „Mis sinul on?", A. K. luuletus „Emakene küll ehk teadsid", H. Söderholm „Seaduselaegas", S. Abrahamsson „Jeesus ilmutas ennast uuesti", H. Tüdmik „Aabrahami teekonnad", tõlge „Ma ei varasta enam kunagi" ja H. Ennise „Üksinda või Jumalaga".

Õiendus

Vaba Eestlases nr. 56 filateelia ja kartograafia näituse kirjelduses on eksitav viga, mida palume vabandada. Kartograafia näituse korraldaja ei olnud Leo Kõiv vaid pr. Lea Kõiv.

ADVOKAADID

TOOMAS ÕUNAPUU
B.A., B.P.E., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
129 John Street,
Toronto, Ont. M5V 2E2
Telefon 597-1714

ANDRES OLVET, LL.B.
Advokaat-notar
Bigelow, Hendy, Shirer & Umkkivi
789 Don Mills Rd.
Tel. 429-3110
kodus 699-2395

VABA EESTLANE
TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—3-ni
Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832
KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.
Üks toll ühel veerul:
kuulutuste küljel $4.75
tekstis ..... $5.—
esiküljel $5.50
Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni emasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.
tel. 444-4832
Väljaspool tööaega:
Leida Marley 223-0080
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8

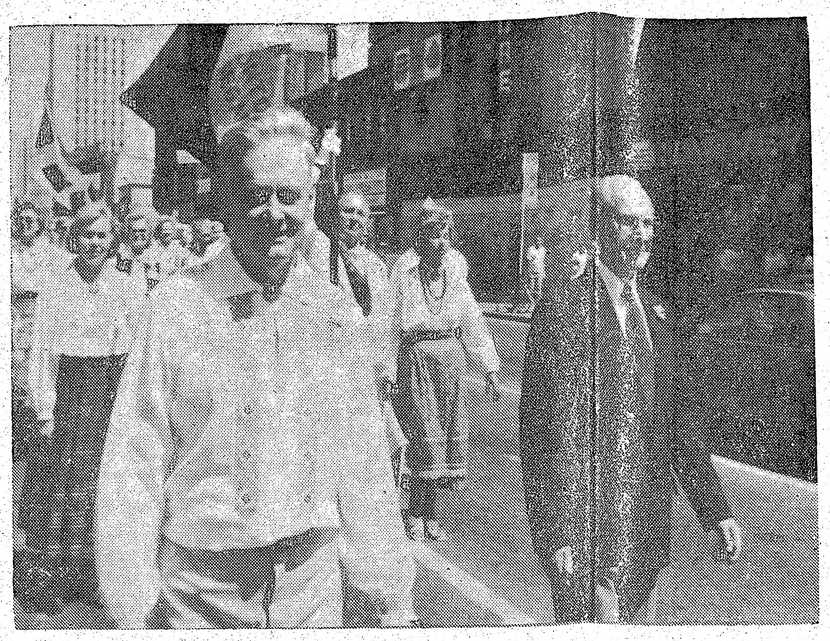

T. E. Segakoori ees marssisid rongkäigus koorijuht Uno Kook (vasakul) ja esimees Alfred Kelder.
Foto: Tommy Tomson

NEEME JÄRVI EESTI PÄEVADEL

Eesti keel kõlas „Toronto Symphony" kontserdil

Esto-84 sümfooniakontsert, mida juba mureliku suuga oodati — lõpuks siiski toimus. Kontsert anti 10. juulil, „Toronto Symphony" regulaarses Ontario Place'i kontsertide seerias ja oli nii sisult, kvaliteedilt kui organisatoorselt laulupeo kõrval Esto kõige väärikamaks muusikaliseks sündmuseks.

Kontserdi esimese osa oli Neeme Järvi sisustanud läbini eesti muusikaga.

Ta alustas Heino Elleri südamliku süidiga „Viis pala keelpillidele". „Toronto Symphony" keelpillide mängijad ilmselt nautisid nii Elleri lahedat, kõlavat viiulipärast muusikat ja orkestreerimist kui Neeme Järvi sihikindlat juhatamist. Igale süidi osale leidis Järvi veel iseseisva, eraldava muusikalise loogika. Imeteldav oli, kuidas küll nagu ühest puust lõigatuna, iga osa veel omaette muusikaliseks naudinguks tõusis.

Arvo Pärdi teosega „Fratres" — mis ka on loodud keelpillidele, tõi Järvi kontserdi atmosfääri värskelt eesti muusikale osaks langenud suure kaotuse, mälestati Eduard Tubinat. Pärdi teos, pühendatud Eduard Tubina mälestusele, saavutas nii konseptis kui esituses oma sihi.

Siis astus — oma muusikaga — Eduard Tubin ise kuulajate keskele. Esitati tema vaimukas ja eluröömus süit „Eesti tantsud". Kogu sümfooniaorkestri kaastegevusel tutvustas Neeme Järvi enam kui 12-000-le kuulajale ürgseid eesti tantsuviise ning hoolitses selle eest, et Tubina meisterlik orkestratsioonikude ilmekalt ja värvikalt esile tuleks.

Kontserdi teine osa pühendus vennasrahva, soomlaste helilooja Jean Sibeliusele: d-minoor viiulikontsert ja Finlandia.

Viiulikontserdi solistiks oli „Toronto Symphony" kutsunud Montrealis elava, tippviiuldajate hulka kuuluva Ida Haendeli. Haendel teatavasti on neid väheseid mitte-soome helikunstnikke, keda Soome Sibeliuse Ühing Sibeliuse 25-nda surma-aastapäeva puhul austas erilise medaliga. Medali andmise motiiviks oli Haendeli korduv ja silmapaistev Sibeliuse d-minoor viiulikontserdi esitamine maailma kontserdilavadel.

Medalist Ida Haendel tõestas ka seekord, et selline eriline au oli tema poolt kõigiti teenitud. Seekordse edu tagatiseks oli tingimata ka painduv ja toetav käsi dirigendipuldil: Neeme Järvi.

Südamliku ja samal ajal sisuka kontserdi lõpetas Järvi Sibeliuse majesteetliku „Finlandiaga". See vabaduseapellide heliline sümbol astus meie suurpidustuste eesmärkide keskele erksa ja vahest isegi vapustava interpretatsiooniga. Teose palvelises episoodis ja apoteoses laulis kaasa ligi 120-ne pealine eestlastest koosnev laulukoor. Koori kvaliteedi kohta mainib Toronto Daily Stari arvustaja, et see ulatus tasemele, kus asub „Toronto Symphony". Selle koori aluspõhjaks oli Estonia Koor ja Toronto Eesti Meeskoor, kellega oli liitunud veel lauljaid ka teistest eesti kooridest. Kooriga ettevalmistava töö sooritas Roman Toi, kes veel tund enne kontserdi algust ühendatud koorile otse „Forumis" andis viimase lihvi. Harjutuse lõppfaasis jõudis kohale ka Neeme Järvi ning selle asemel, et juhatamisele asuda, hõiskas rõõmuga kaasa tenorite rühmas.

Koor laulis Soome Lauljate Liidult saadud segakoori versiooni, aga eestikeelsete sõnadega. Tõlge Roman Toilt.

Kui siis orkestri taustal kõlasid sõnad: Su lastena, me palvekäed ei väsi, ei lootus kao, su tõusuks Eestimaa! . . . oli päris arusaadav, et publik sellele kõigele reageeris kontsertidel harva kohatava entusiasmiga.

„Forumi" kontserdiga oli — tänu Neeme Järvile — asetatud Esto-84 ürituste sekka väärikas ja ülev muusikaline pärl.

Kolm tundi maailma parimate võimlejatega

ESTO-84 andis inimkeha ilu, graatsilise liikumise ja grupi koostöö imetlejaile nauditava pärastlõuna McMillan teatris 9. juulil. See oligi ehk äsjamöödunud pidustuste võimlemise osa tippesinemine, kuna esinesid neli eesti parimat ja tuntumat gruppi. Igaüks nendest oli omanäoline ja esines eraldi kavaga, kuid ometi oli see 3 täistundi nauditav terviklik kava.

Seal olid Idla grupp kui valgetes kleitides haldjad imelises unenäos liikumas „Leelo" saatel; Kalev Estienne oma kiire tulevärgiga — lindid, linikud, kurikad, rõngad, pallid, tamburiinid ja hüpitsad — eliit ja alles paarijalased küll koos ja eraldi; entusiastlik Ritmika, kellel küll pole pikka kuulsusrikast minevikku, kuid oma liikmete arvu ja energilise tegutsemisega on leidnud endale väärilise koha staazhikate gruppide kõrval; Malmö Tüdrukud — laulvad blondid iludused, üks graatsilisem kui teine. Nende laululine tants „Freedom', Eesti jaaniöö niitude udu meenutav 'Dream', kollane 'Intermetso' ja me rahvusvärvides lintidega esinemine — need olid tõesti maailma parimad.

Mis on moodne rütmiline gümnastika? Kavaraamat vastab ja selgitab, et see on eriline, naiselik võimlemine, kus rütmiline, dünaamiline ja esteetiline liikumine reflekteerivad võimleja isiksust. Sellist võimlemist võib teha igas eas inimene, kuna harjutused on lihtsad ja huvitavad. Moodsa rütmilise võimlemise järgmiseks loomulikuks astmeks on juba sportlik rütmiline gümnastika, mis on kiirem, intensiivsem ja sisaldab aste-astmelt keerulisemaid ja raskemaid harjutusi. Sportlik gümnastika on alati seotud võistlusega, millised peetakse nii ndividuaal- kui ka grupiesinemiste alal. Olgu rütmilise gümnastika tase milline tahes — kas moodne või sportlik, tal on alati tugev esteetiline mõju inimestele.

Muusika ilu kõrvale ja liikumise ning värvide ilu silmale — nii mööduvad märkamatult tunnid nagu mingis lummuses. Laval paistab kõik nii imelihtne olevat, et kutsub kaasa tegema. Töö, millega Ernst Idla algas kord 1929. aastal Tallinnas, on edasi arendatud ja laiendatud kogu maailmale ta tütarde ja ühel või teisel määral järgijate poolt nii siin kui seal pool Atlandi ookeani. Eestlased on viinud gümnastika maailma ette oma rohkete avalike esinemistega küll olümpiamängude avamistel, maailmanäitusil, maailmavõistlusil, esinemistega televisioonis ja mujal. Iluseeme, mida külvavad praegused võimlemisjuhid, idaneb jõudsalt.

Eestlasist Austraalia entsüklopeedias

„Austraalia Entsüklopeedia" (The Australian Encyclopedia) kolmandas väljaandes, mis ilmus 1983. aastal, leidub kirjutis ka eestlaste kohta, pealkirja all „Estonians in Australia". Leheküljelise ülevaate on kirjutanud Valdemar Vilder, andes eestipoolsele kokkupuuteile Austraaliaga uue dimensiooni, mis kindlasti annab eestlastele parema maine. Ta viib eestlaste kokkupuuted Austraaliaga tagasi 19. sajandisse kui maailmakuulsad maadeavastajad ja meresõitjad mängisid tähtsat osa Austraalia uurimisel. Vähemalt 5 eestlast võtsid osa Bellingshauseni antarktilisest ekspeditsioonist, milline külastas Sydney'd 1820. aastal. Tegemist on enesestmõistetavalt baltisakslastega, kuid nad olid pärit Eestist. Eesti emmigrante Austraaliasse on registreeritud alates 1850-test aastatest, kuid kuni sajandi vahetuseni on ainult mõned meremehed sinna elama asunud. Esimene immigrantide vool järgnes 1905. a. ülestõusule, mil umbes 200 pagulast asusid Austraaliasse, asutades seal Eesti seltsi Sydneys 1912 ja Melbourne'is 1914.

Järgnev eestlaste sissevool oli 1923—33, aastail, mil saabus 1100 eestlast. Need olid majanduslikud immigrandid. Viimane pagulaste laine saabus 1947—1955, mil asusid Austraaliasse 6200 eestlast.

Südamelähedane kalurineiu

ESTO-84 pidustuse kultuurilisel poolel oli kahtlemata mõjukamate hulgas Priit Ardna ja Irma Truupõllu opereti „Kalurineiu" kolm etendust, millest kokku kuni 3500 teatrisõpra meeldejäävat elamuse said. Aga ka teadmise, et meil on siiski rohkem loovaid jõudusid, kui teinekord pessimismi ajel ise tunnistame, Eesti Rahvusteatri paarikümnesse ulatuv tegelaskond elustas eesti hilisemast ajaloost võetud ainega operetivormis elupilti, kus väljendus nii kodumaa-armastust, vabadusiha ja nooruslikku vaimu.

„Kalurineiu" lavastamine oli kauaaegse töö tulemus, lugematute harjutusõhtute ja töötundide vili, mida visadusega ja väsimuse kiuste edasi viidi. Lavastaja Lydia Vohu-Viksten suutis kõiki raskusi võita ja lavale jõudis üllatuslikult küps kunstiteos, kus meie ühiskonnas olevad, enamuses asjaarmastajad näitlejad olid peagu elukutseliste näitlejaina saanud lavakogemused ja elasid sisse operetisüzhee südamelähedasele tegevusele. „Kalurineiu" oli L. Vohu-Viksteni suurte kogemuste ja oskuste tulemus, kus lavategevuse ühtlases pinges rullus esile kalurineiu isiku kujunemine kahes väga erinevas keskkonnas. Võib veel imetleda, kust avastas ta vajalikke näitlejaid, keda ta mõnel puhul esmakordselt lavale viis ja need ühtseks ansambliks liitis. Selle suure töö juures oli tal abiliseks Erika Veskimets-Solom.

„Kalurineiu" jõudis kodumaal lavale 18. jaanuaril 1941, siis kui meie iseseisev riik oli juba vägivaldselt N. Liidu poolt okupeeritud. Sel ajal sai operett lühikese ajaga „liigselt" populaarseks, et see sobinuks okupantide ideoloogiaga, kellele vabadusest laulmine ja rääkimine oli liiga provokatsiooniline, kuigi peategelane oli kalurite sotsiaalse olukorra parandajana mõneti sobitatud juba „uue aja" nõuetele. Aga „oma saarest" rääkimine oli kuritegelik kehtiva korra vastu ja opereti esitamine keelustati. Uuesti toodi „Kalurineiu" lavale järgneva saksa okupatsiooni ajal, kus rahva igatsus „oma saare" järele oli samaväärselt aktuaalne. Paguluses on operetti lavastatud 1948 Stokholmis, 1952 Montreali Eesti Teatri poolt, mil sellega külastati ka Torontot; nüüd liitus selle opereti saatusele kolm etendust ESTO-84 ajal. Unistus „oma saarest" ja vabadusest oli just sel nädalal väga lähedane.

Kalurineiu tegevus sünnib kahes erikeskkonnas, saarel kalurite juures, kust peategelane Ingel Voog on pärit ja pealinnas „Ohtulehe" närvitsevas ja intriigitsevas miljöös, mis kulmineerub pressiballiga. Priit Ardna püüdis neid keskkondi eraldada, kasutades saare rahvaga seotud meloodiate elemente rahvusvahelise ballimuusika kõrval. Muusika on meie olukorra nõudeile vastavalt orkestreerinud ja seadnud Roman Toi, kes oli ka paarikümneliikmelise orkestri juhiks.

Ingel Voogi osas andis Valve Tali igati meeldejäävа tütarlapseliku isiksuse. Kaunis hääl ja lavakuju, mõned varasemad lavakogemused, olid aluseks millele oli ehitatud „puhta tütarlapse" isiksus, kes sütitava enesekindlusega ka kõrgemas seltskonnas suutis laulda „Ma olen kalurineiu"; südikust leidus ka tal sotsiaalsete eesmärkide eest võitlemisel.

Ragnar Pohlak, ajakirjanik Ülo Aasa osas lahendas oma hea lauluga kõik armastuse arengu hüpetes tekkinud sõlmed ja moodustas lõpuks kalurineiuga suurepärase paari, lahendades selle kõrval ka eelmise kihlatuga vahekorra, kes Saksamaale siirdus, millise ajaloolise liikumise oli autor teosesse võtnud. Ka laulis ta pressiballi ajal kaasaegseid populaarseid operetiviise.

Lavastuses oli ligi 30 nimelist tegelast, lisaks kalureid, nende naisi, külatüdrukuid ja poisse, ballikülalisi, pulmalisi. Eriti jäi meelde Ellen Valter Veski Tiiu osas, kellele oli eesmärgiks karikaturisti Jüri Põldma püüdmine, koos Harri Lilliojaga andsid toreda paari. Pole kaua näinud laval nii vaimustusega andunud osa mängivat noort, kui oli Ellen. Ta lihtsalt sädeles oma osakujunduse ja mängles mehe püüdmisel.

Alati tasakaaluka „Õhtulehe" peatoimetaja Paul Kaaselaane osas oli Ernst Vähi, kelle osa oli viimistletud ja täpsusteni nüanssides läbimõeldud, tuues esile kalurineiu vastu tuntud tunnete variatsioonid, mis lõpuks isaarmastuseks kujunes. Ajakirjanike osades olid veel Jaan Lents, Ilmar Lepik, Olaf Kopvillem fotograafina, ajalehe juures olid veel neli korrektorit, keda mängisid Erika Veskimets-Solom, Virve Mathias, Liina Purje ja Koidu Konze, kes andsid lauljaina ja tantsijaina elutule toimetusruumile sisulist säravust ning kuulduste levitamise koomikat. Nende ümber liikusid jooksusammul jooksupoisid Ekke Loo ja Eric Silmberg, aga ka taluperemees Pulliste, kelle koomilist osa kujundas Erik Kastein ilmse lopsakusega.

Peenemat seltskonda esitas Oudi Kalm-Lillioja advokaadi tütre Kaarinana, Lydia Vohu-Viksten tema emana, viimase sõbrannad samast ühiskonnaklassist olid Aili Vähi, Linda Koff ja Vaike Tölpt. Sinna seltskonda ilmus, lühikese, aga toredalt väljendatud paruni osas Harri Mürk.

Pressiballil esines sharmika mustlastantsuga Kai Käärid, kes oli samal ajal ka operetitantsude seadja, keda pillimehena saatis Arni Käärid. Sinna vahele sobis fotoreporteri Olaf Kopvillemi tore vahepala talle omases kupleelikus stiilis.

Kalurite osades mängisid Aleksander Liipere, Paul Kristal ja Arnold Arumaa, kalurit Jaani, kes alul näis omavat kalurineiu kaitsja ülesande rannanoorte hulgas, meeldiva häälega Enno Õunapuu.

Opereti „mootoriks" oli orkester; selle oli R. Toi moodustanud häist mängijaist ja suutis selle parajas tugevuses hoida, lastes laulja häälel esile tulla. Orkestris mängisid peamiselt eesti muusikud mõne väljaspoolse abilisega. Operetikooris laulsid paljud siinsed paremad lauljad, see oli häälterühmadelt tasakaalustatud ja täitis operetile vajalikku hoogsuse andmise ülesannet. Tegelasile oli kaasaegsed kostüümid valmistanud Endla Komi, valgustuse eest hoolitses Taavo Söödor, kuna tehniliseks abiks oli Eda Loo.

Eesriide avanemisel oli esimese mulje andjaks Arthur Mihkelsoo silmisiduv rannamotiiviline lavapilt, mille päikesepaistelisel taustal sündmused hakkasid hargnema. See mulje jäi püsima ka pärast vahepealset interjööri toimetuse- ja ballisaalis, kui sündmused uuesti jõudsid rannamiljöösse. Sellest lavakujundusest õhkus armastust ja ilutsevat meeleolutsemist kodumaiste vaadete kujundamisel. See andis ka vaatajaile kodurandu meenutava pildi.

Esimese etenduse lõpul jagati kõigile palju lilli, tänu tormilise aplausiga.

Hannes Oja

Praost M. Juhkami raadiojutluste kogu ilmunud

Märtsi lõpul ilmus trükis praost M. Juhkami valitud raadiojutluste kogu eesti keeles. Raamat on ilusas pruunis köites ja kaetud kooskõlastatult vastava värvilise ümbrisega. Raamat sisaldab 68 valitut jühi-jutlust, mille lõpul on ära toodud ettetellijate, 60-a. juubilari tervitanud tellijate nimekiri. Kahjuks on köidetud eksemplaride hulk piiratud. Tellimised rahuldatakse sissetulnud tellimiste järjekorras. Köidetud raamatute lõppemisel saadetakse kohale köitmata jutlustekogu.

Tellida saab aadressil: Martin Juhkam, Tegv. 20, 1 tr., S-175 45 Järfälla, Sweden. Väljaspool Rootsit rahatshekiga. Hind Rkr. 60.00 pluss saatekulu Rkr. 13.

Mõtteteri

Ükski teine lõbu pole nii suur lõbu kui armastusepiin.

Pascal

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 31. juuli 1984 — Tuesday, July 31, 1984

Tööstusalkohol tappis eestlasi

Traagilised tulemused varastatud alkoholiga

MOSKVA — Traagilised sündmused tabasid väikest Balti linna meeste, naiste ja nooremate surmajuhtumitega, kes jõid varastatud puupiiritust (metanooli) puhta alkoholina, teatas N. Liidu valitsuse ametlik häälekandja „Izvestija".

Ajalehe artiklist ei selgunud siiski surmasaanute arv, aga see näitas, et see pidi olema väga kõrge, hõlmates noori ja ka vanemaid inimesi, nii mehi kui ka naisi väikses Kiviõli linnas Balti vabariigis Eestis.

Üks keemiatööstuse tööline, 43-aastane Sokolov varastas tööl metanooli

ja mõeldes, et see oli puhas alkohol, andis seda sõpradele ja naabritele.

Metanooli, põlevat mürgist vedelikku, tuntud enam puupiiritusena, kasutatakse kütusena, lahustusainena ja autodel külmutusvabaks vedelikuks. See näeb välja ja maitseb nagu alkohol.

Ükski tema kogemustega joomakaaslasist ei märganud vahet, ütleb „Izvestija". Neil oli seda kodus, andsid naabreile ja sõpradele, isegi jõid kalmistul pärast esimeste surmaohvrite matust. Nad viidi tagasi kalmistule oma haudadesse. Väike linn oli olnud teatud shokiseisundis.

Riiklikult kontrollitav N. Liidu meedia vaevalt nimetab traagilisi sündmusi

ega ei anna mitte kunagi üksikasju ja surmasaanute üle statistikat.

Fakt, et suurem riiklik ajaleht trükkis artikli, peetakse märgiks, et surmasaanute arv oli kõrge.

Taavo Virkhaus 50

29. juunil täitus heliloojal ja sümfooniaorkestri juhil Taavo Virkhausil 50-es eluaasta. Ta on sündinud Tartus, „juhatas" oma isa Narva Jõesuu suveorkestrit juba 5-aastaselt. Üle Saksamaa laagrite jõudis ta Ühendriikidesse, kus asus Floridasse 1949. Sellest ajast peale algab Taavo muusikaline õping viiuli erialal lisaks kirikuorganisti ametile. Miami ülikoolis omab BA kraadi muusikas Eastmani muusikakoolis Rochesteris MA ja Doctor of Music kraadid. Tegutses siis Rochesteri Ülikooli juures, olles samaaegselt sümfoonia ja ooperi dirigendiks, kuni Duluthi siirdumiseni, kus ta on juhatanud Duluth-Superior-Symphony orkestrit muusikalise juhina ja muusikadirektorina.

Heliloojana on ta peamiselt loonud instrumentaalmuusikat, temalt on 2 sümfooniat (I esitatud ESTO-76 ajal Baltimores, II 1981 Duluthis). Veel on ta kirjutanud viiulikontserdi (1966), „French Overture", „String Quartet Theme and development for orchestra", koorimuusikat ja filmimuusikat. Teadaolevalt ta on ainus dirigent- helilooja USA's, kes on loonud sümfooniaid ja neid ka edukalt esitanud. 1978. a. õnnestus tal oma I sümfooniat juhatada ka Eestis.

20. juulist — 4. augustini viibib ta oma orkestriga Saksamaal, Austrias ja Shveitsis ringreisil koos oma lauljannast abikaasa Nancyga.

Matti Anniko professoriks Umeas

Rootsi valitsus nimetas Umea ülikooli kõrva-, nina- ja kurguhaiguste ja vastava kirurgia korraliseks professoriks Matti Anniko, määrates ta õppekliiniku ülemarstiks, juhatajaks ja prefektiks Regioonihaiglas. Matti Anniko on 36-aastane ja spetsialiseerunud Karolinska Instituteti kõrva-, nina- ja kurguhaiguste osakonnas, kus ta seni töötas dotsendina ja ülemarstina.

...Prof. M. Anniko teaduslikud saavutused on äratanud suurt tähelepanu ka väljaspool Rootsit ja viimastel aastatel on tal olnud poolsada esinemist teistes maades, nende hulgas USA, Jaapani ja Euroopa ülikoolide arstiteaduskonnad. Ta märgib oma uurimuste kohta, et sisekõrva elundid moodustuvad emaihus juba varases looteolekus. Selle tõttu võib näiteks emas arstimite kasutamine tekitada arenevale lootele juba siis kuulmis kahjustusi, Anniko püüab kaardistada kuidas ja miks see toimub. Uurimustes hüpofüüsikasvajate alal püüab ta saavutada senisest paremat informatsiooni kuivõrd need kasvajad on kiiritustundlikud, kuidas toimub nende kasvamine, agressiivsus jne., mis aitab kaasa individuaalsemate ravimeetodite leidmisele.

Matti Annikko on sündinud Saksmaal 13. septembril 1947. Gümnaasiumi lõpetas Oskarshamnis, mille lähedal ta isa oli loomaarst. Arstiteadust õppis Stokholmi Karolinska Institutetis, mille lõpetas med. lic. kraadiga. Saavutas doktorikraadi väitekirjaga sisekõrva probleemidest aastal 1978 ja nimetati järgmisel aastal Karolinska õppedotsendiks ja kõrvahaiguste ülemarstiks. Akadeemiliselt kuulub Korp. Fraternitas Esticasse.

EPL/K

Miss ESTO-84 Silja Ottas pärast kroonimist.

Foto: Tommy Tomson

Mõisteid nõukogude ühiskonnas

HÄDAVARES — mees, kes ei suuda oma naisele importsaapaid hankida.

JÄRJEKORD — niidina väljavenitatud inimmass. J. sarnaneb magnetkompassi nõelale, mis on millelegi orienteeritud. Näiteks võib üks nõela ots näidata lahustuva kohvi purgile, teine inimesele j-a lõpus.

LIFT — väike klubi, kuhu tullakse juttu puhuma, suitsetama, intelligentselt jooma. L-i seinad on mõeldud reproduktsioonide ja originaalide tarvis. Seal on ka aforisme suurtest ja väikestest inimestest, armuavaldusi ja ülestunnistusi vastupidistest suhetest, aga ka telefoninumbrite lühiteatmik. Mõnikord kasutatakse l-i kui tõstukit, kuid see ei ole tema põhiülesanne. Töökorras l. on südamehaigete sõber.

LOTERII — enam-vähem täpne viis optimistide arvu kindlaksmääramiseks.

MENÜÜ — nende toitude nimekiri, mis on otsas või pole veel valmis. Selle koostamise tava pärineb prantsuse kuningakojast. Ülemkokk andis dieetsöökla kaebuste-avalduste raamatu taolise mahuka köite kuningale ja selgitas puhtas prantsuse keeles, miks üht või teist toitu ei tohi süüa. „Too ometi midagi, tohman," käskis Louis tülpinult ja kohe toodigi talle küülikuraguu, mida ta eile sõi kui metskitsepraadi.

Tänapäeval on m. restoranide bestseller. Selle koostamisest võtavad osa paberivabrikud, trükikojad, toitlustustrusti juhtkond, harva ka kokad. Mõnikord on m. kõrgekvaliteedilisest paberist polügraafia tippsaavutus, harvemini peegeldub selles toitude tegelik valik.

SUITSUTUND — paljude inimeste loomulik tegevus, mida tavaliselt töö ei sega. Teadlased väidavad, et just s-i teke oli põhjuseks tubaka avastamisele. Esimese s-i tegi Jumal pärast tollal veel kuuenädalast tööpäeva. Nimbus vanakese pea ümber on osavasti väljapuhutud suitsurõngas. Hiljem korraldasid indiaanlased s-i sõdade vaheajal, et popsutada rahupiipu. Praegu on s. vaherahu töö ja selle tegijate vahel. Kui suitsetatakse kella 8—17-ni (lõunavaheajaga) töökoha läheduses, on see s. Kui aga sedasama tehakse väljaspool ettevõtet, nimetatakse seda millegipärast luusiks. Mitte kuskil mujal ei ole võimalik näha niisugust keskendumist ja asjalikkust kui s-i ajal. S-i positiivsed küljed on ilmselged: s. kasvatab kollektiivsustunnet, vähendab praagi väljalaset, säästab väärtuslikku toormaterjali.

RH.

„VABA EESTLANE"

on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

MIS ON TEIE MAJA VÄÄRTUS?

Torontos ja ümbruskonnas helistage

HEINO PÄRNSALU

Real Estate Broker

Tel. 469-5118

LINDEN

REAL ESTATE LTD., Realtor

8 Boston Ave., Toronto, Ont. M4M 2T9

KARASTAV

ESTO ÕLU

kuumadeks päevadeks ja ESTO meenutamiseks

Müügil: BREWERS RETAIL,

845 Broadview Ave.

(Eesti Majast veidi lõunapool)

Avatud: esmasp., teisip., kolmap. 12—8, neljap., reede 10—10 ja laup. 10—8

Tel. 463-2111

Hamiltonis: AMSTEL BREWERY,

201 Burlington St.

Tel. 525-1515

KUST LEIAVAD INIMESED ALATI ABISTAVA KÄE TÕELISTES RASKUSTES?

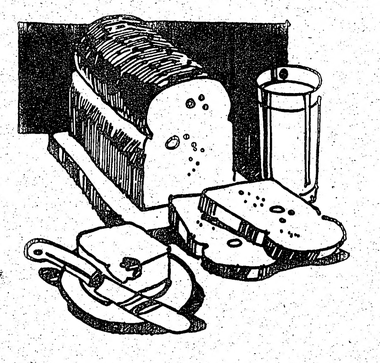

Kas teate, et 50% summadest, mida provintsivalitsused kasutavad üksikisikute ja perekondade abistamiseks, tuleb Kanada valitsuselt?

Need valitsuse summad on antud provintsidele „Canada Assistance Plan" (CAP) põhjal.

Ja ka teate, et 1982/83. a. provintsid said selle plaani kaudu enam kui 3 miljardit dollarit?

Millist abi finantseerib CAP?

- üldine sotsiaalabi (abiraha)
- koduabi vanadele, lastele ja invaliididele
- laste-abiraha kavad
- päevaabi ja koduabi teenused.

Kas teate, et need Kanada valitsuse poolt toetatud kavad CAP kaudu abistavad enam kui kahte miljonit kanadalast?

See abistamisplaan (Canada Assistance Plan) on üks näide Kanada valitsuse pidevast toetusest kõige enam abi vajajaile.

Kui soovite saada rohkem informatsiooni selle ja teiste teile kasulike Kanada valitsuse kavade kohta, siis täitke ja saatke ära allolev kupong.

CANADA WHERE ELSE?

Return this coupon to: Publications Canada, P.O. Box 1986, Station B, Ottawa, Ontario K1P 6G6

Please send me the booklet Canada. Where Else? in:

☐ ENGLISH ☐ GREEK

☐ FRENCH ☐ ITALIAN

☐ CHINESE ☐ PORTUGUESE

☐ GERMAN ☐ UKRAINIAN

NAME: _____

ADDRESS: _____

CITY: _____ PROVINCE: _____

POSTAL CODE: _____

CP-5507-1 Canada

TRANSLATED BY: Vaba Eestlane

Government of Canada / Gouvernement du Canada

Health & Welfare

CANADA where else?

Canada